

Enric Morera

Era per allà l'any 1886, quan vaig començar a l'Enric Morera. A la mateixa hora y els mateixos dies de la setmana ens trobàvem a casa nostres mestres los Srs. Pedrell y Vidiella. Era un jove senzill, d'aparència forastera; de pocas paraulas, pero franch al enrahonar. Demostrava qualitats meritorias, pero en mes all' gran, un ver amor al art, y una constancia ferma, que el temps no ha tardat en recompensar. A més dels estudis que feya d'harmonia y del piano, es dedicava també al violi qu'era lo que li donava algun guany, ja qu' en aquella temporada formava part - entre los segons violins - de la orquesta del Liceo.

Ocupacions mes apremiosas, m'obligaren per un quan temps a deixar mos estudis, y freqüentantme rarament ab los companys d'art, perdí de vista a n' en Morera. Dos anys després em va sor-

prendre l'œuvre & son nom en un programme
de las sessions qui celebrava la "Associació
Musical": era l'indispensable "Minuet"
per instruments de corda, que tots els lei-
ebles d'harmonia havien compost ab més
ó menys trassa. Lo concert tenia lloch
en lo Saló de ca'n Parés y allà mateix
vaig parlar ab l'antich condeixeble que
m'ha contat haver estat a Brusselas,
hont pensava tornarsenhi aviat per con-
tinuar sos estudis y treballar de ferm.

Efectivament aixís ho fe, y quatre
anys més tard en lo Palau de Ciències -
audició celebrada també per nostre "Asso-
ciació" - estrenyia las mans del qui ben
prompte havia d'aclamar lo públich bar-
celoní. Físicament era l'mateix d'avans
jove, sols ab una mica més de verboritat y
desenfado ^{en el} ~~en el~~ parlar y ls cabells més
erissats. Als pròxims dias donava en la
fàbrica de Pianos dels germans Chassigne,
una petita audició per fer conèixer als
seus amichs - mestres y condeixebles - algu-

nas de las obras que tenia del tot llestas.
Aquestes eren una Sonata per violi y
piano, quatre o cinch melodies per cant
y un scherzo per orquesta reduit a dos
pianos. La Sonata era la peça més
important acabada y més important per
las dimensions; las melodies acusavan ~~the~~
bastant instint dramàtic, y l'scherzo
passa quasi desapercbut per ser l'última
obra que nos fe sentir y de menos interès.
Aquestes quantas obras demostravan més
que tot, lo treball seriament emprés baix
una sabia direcció y l'partit que una
voluntat ferma pot treure d'ell. Va-
lentme d'una frase gràfica, diré, que
las obras aquelles - especialment la Sonata
- eran conseqüencia inevitable de la me-
cànica del cervell; y en un país hont
musicalment se sofreix d'una anèmia
cerebral tan gran, aquell era un privi-
legi poderós. En una paraula, l'obra
primerenca de n. Morera, era més resu-
da que genial. Però ab l'atenuant

de que l' geni podria trovarse après per
 las fórmulas y preceptes escolàstics in-
 culcats per el mestre, y era de creure que
 un cop en Morera s' deslliurés d' aquella
 trava, son geni s' revelaria, es formaria
 un estil propi y podria anar molt lluny.

Brusselas, un dels punts de més
 vida musical, siguió lo gran mestre
 auditiu de n Morera, ja que n aquella
 capital ha pogut sentir durant los qua-
 tre anys que hi ha permanecent, gran
 nombre d' obras: la totalitat quasi dels
 clàssics, la majoria dels moderns autors.
 I no es pas tot hi conèixer Wagner
 per la partitura de piano y cant o bé
 conèixer en la orquesta, y en la escena;
 y qui sin Wagner, tingueren igualment los
 mestres que bair l' influència d' aquell evo-
 lucionan. Per això l' aparició de n
 Morera, dirigint ja primera obra orquestral
 "Dansa de gnomos" en la Associació

Musical - 13 novembre 1892. - sigué
 tenida, per tots qui no l'conceïan en-
 cara, com la revelació d'un nou mestre:
 y efectivament - apart lo treball armò-
 nic y contrapuntístich de la composició gen-
 tils - en Morera tractava l'orquestra
 com aquí ningú s'havia dirigit hasta ara.

Desde allavors, l'anada de n
 Morera anà creixent. Lo cercle dels afe-
 ctats, que ab marcat disgust veïan l'es-
 tacionament del art musical á Barcelona,
 baix lo poder del mercantilisme editorial
 d'Italia y sofrint la influencia de son
 art amanerat y bastardejat, rodejaren á
 l'ardit mestre nutrit de nova Gavia, que
 tan s'adeya ab sos ideals de modernisme,
 y es cregueren prou forts ab son ajuda
 per regenerar nostre art desvaigut. De
 l'entusiasta efervescencia d'aquestes quantes
 jòvens, havia nascut no feya molt la
 Societat Catalana de Concerts, y aquesta
 devia ser causa poch després, de la
 glorificació artística de n Morera.

En aquest temps justament, estava treballant en una obra d'atrevida concepció y desenvollop: un quadre descriptiu basat en la Introducció de l'"Atlantida", lo celebrat poema de mossen Verdagué. Los de la Societat Catalana que l'ingueren ocasió de sentirlo, admiraren ab entusiasme lo treball de n Morera y li prometeren sa execució en la segona sèrie de concerts que pròximament pensavan celebrar.

La execució tingué lloch en lo Teatre Principal lo 12 febrer 1893 - segon concert d'aquella sèrie - y la obra es repetí en lo concert següent, y aixís fou com lo nom de n Morera alcançà la popularitat que á tot home de geni alhaga. Lo públic, preparat ja per lo que de la obra y ~~una cançó~~ Del nou mestre li contaren avans per conducte de la premsa, va correspondre ab son aplauso entusiasta, com sol succehir sempre que se l'ha sapigut amansir -

pues encara que l'èxit siguié gloriós pel
novell compositor, l'obra no deixà de
disseminar-se ab escalorament pels passillos
y corredors. - També la premsa unà-
nime dedicà justos elogis á l'obra y á
son autor; y els vents més favorables
impulsaren la nau de'n Morera per las
escabrosas riberes de la celebritat.

Pero 'n Morera, es d'aquells qui
ni 'ls afalaga los bons vents, ni 'ls temps
contraris ~~los~~ abaten; fermos sempre en
sos ideals, van allà 'hont s'han pro-
posat. Frerallador infatigable, dos
días després de la primera audició
de la "Introducció á l'Atlàntida", ens
feya conceixer una altra obra en la
"Associació Musical". Era una "Escena
popular" basada en dos motius populars
catalans desenvolupats de mà mestre.
Aquesta ~~obra~~ composició siguié executada
lo mateix any per la orquesta de Madrid,
dirigida pel Mte. Breton, en los concerts
organitzats en Novedades. Mes lo públic

de mal humor aquell dia, semblá no recordar-se de la gloriosa nit del Principal.

+ +

D'allavors ençà, la musa inspiradora de nostre amic, no ha deixat un moment d'alentarlo. Infatigable en son treball, sas obras han anat fent feix, marcant cada una d'ellas un progrés evidentíssim y acusant més cada dia sa propia personalitat.

L'hivern passat se un viatge a Madrid, hont signé presentat a la P. Infanta donya Isabel, per son amic Albéniz, lo celebrat pianista-compositor: un dels mestres - pot ser l'únic - que ab més desinterés l'ha jutjat y que ab més desprendiment ha procurat ajudarlo. L'objecte principal d'aquesta anada, no signé altre que relacionarse y treballar per poguer obtenir lo premi de Roma que peris-

de les més franches y lo més gros de la temporada, arribant á dar-se 52 representacions consecutives, cosa rara tractant-se d'una obra d'aquell gènere.

A n' en Morera no li escasejaren los elogis per son treball y durant las primeras representacions se veje obligat mes d'un cop á presentarse en escena junt ab l'autor del poema.

y es que allavors va descobrirse en ell la forsa de son temperament dramàtic, fentlo "més apropiat pel teatre que per la simfonia" com ja avans havia pronosticat son amic, lo crítich senyor Portada.

En Morera, anava desprenent-se cada dia més d'aquellas traves qu' en un principi l'ligavan y á medida que s' feya lliure d'aquella independència necessaria per l'artista, que ja no es un deixeble, sos gustos se afinavan y poschedor d'una forma propia, sa personalitat venia fent-se indiscutible.

Actualment l'Enric Morera s trova a Sardanyola, potle no molt distant, d'ahont va y ve; allí ab tot desahogo treballa seus deixans havent deixat en menos de dos mesos, acabats del tot los dos primers actes de "da Boja"; y prometentnos d'entre l mes de Setembre l'audició completa de la òpera.

Per lo que d'aquesta obra conech, no em resta ja cap dubte que la promesa de "Jesus de Nazareth" se veurà ab "da Boja" realisada. Concebuda baix los ideals més nous del drama - lirich, adivinant fins las fórmulas y l'esperit que avuy l'impulsa, en Morera ha fet una obra ben seva; a ell pertany, per son marcat sabor melòdic, per la originalitat de sa fraseologia rítmica, y especialment per lo geni dramàtic, fill del seu temperament, que per tot ella se'ns revela.

Aluny de presumpcions absurdes y d'interessos menquins, en Morera va allí hont se proposa y hont la conciencia li

dicament, se concedint la Reyna. Però com en Morera per son ferm caràcter, no es d'aquells que ab facilitat s'inclinan, al Tèrren estrany en aquell país hont tothom ha d'anar amagant los sentiments baix la careta del'adulació y no trovant qui penses de sa manera, ell, qui may sabé fingir, va comprendre qu'aquell ambient no li convenia. i fué ja l'ondre? resoldres de cop, y sens comunicarho á ningú, agàta el tren y s'en torna á Barcelona. L'Albéniz li mogué el gran escàndol, ^{mes} ~~però~~ ell content y satisfet ho donà tot per perdut á cambi de recobrar sa llibertat.

y per cert que sa tornada no podia ser mes propicia per tots. Lo genial poeta don Angel Guimerà, acabata per aquells dias sa nova tragedia "Jois de Nazareth", que l'empresari de Novetats projectava presentar ab tota propietat, y al saber que en Morera s'trovaba entre novatiers, tingué una

felis idea: encomanar-li alguns números musicals per^e més atractiu del espectacle.

D'entre'l número d'obras del llamrejal poeta català, no era aquesta la primera qu'inspirava a n'en Morera; a part lo poema simfònic inspirat en la poesia "Indibil y Mandari", ja estava bosquejant de temps enrera las escenas principals de "La Boja", drama que'l mateix Guimerà havia convertit en llibret d'òpera bain petites modificacions.

En menos de quinze dias, ja escrivia n Morera de deu a dotze números de música per^els intermedis y escenas mes culminants de "Jesús de Nazareth"; distingintse entre ells, los preludis del primer y tercer acte, l'enterrament de Llázar, la marxa al Calvari y lo gloria de la apoteosis final.

Degut al talent y bon acert dels artistes qu'interviniren en l'espectacle, l'obra de n Guimerà obtingué un èxit

dicta. Aixís han obrat sempre los
grans homens y d'aquesta puresa
d'esperit han eixit las més grans
obras que la humanitat admira.

L^c Enrich Morera es jove y li
queda molt per dir. Mes qui tan d'
hora aixís s'explica, á aquest, be
se li pot augurar un porvenir gloriós
y de los més envejables.

J. Salvat, Oropi

20 Agust 1834

Estimat com:

No estranyis que d'un quant temps
no t'hagi dat notícies noves. Per
lo que fa a Barcelona, res de novetats
més altes q en quant als enters de
fora ja has pogut enterament per la
premsa. Així, sols un barbarec
recordar tot passant a la llengua,
los principals estrenos de Madrid
y París. Entre ells "le de San
Pantín" ab la qual obra ha obtingut
un gran èxit lo celebrat novelista
"n Teres Galdós, pero segons la
desproporció de las críticas gacilleras,
lo èxit sona en tan galeries altes q
sembla que l'èxit ha sigut ^{sols} de
galeria y encara que ab aquesta
última comedia heji son autor
un pas mes endavant com a obra
teatral, no ha deixat de ser prou
criticada per los critichs ^{per així} cecs.

La "Vieira" de n Palencia qual
estreno ^{era tan} fortan ^{sonat} esperat, no ha

confirmat la freda acceptació que
obtingui, las esperanzas que en ella
se havian foyat.

Ultimament ha alcançat un ver-
dader èxit la última producció de
en Ramon Carrion y Vibal Aza, titulada
"L'aragüeta" que es, segons el crítich de
la "Epoca", la millor comedia que han
escrit aquells fecunds autors han amichs
de la alegria y bon humor. *de deu nou.*

Los dos estrenos més frescos de
Madrid han sigut en el "Español"
y "Apolo" ab "Sereno Forcell" e lo
primer y ^{lo segon} La Verbená de la Talana -
sainete de en Ricardo de la Vega, de mui-
sica del llt. Breton. Las dos obras
estrenadas la mateixa nit (17 febrer)
han rebut la més franca acceptació per
part del públich y la premsa.

"Sereno Forcell" es un hermos drama
del poeta francès F. Coppée de costums
^{italianas} ~~venecianes~~ en plena ^{renacimiento} ~~moderna~~ ~~moderna~~ y que
ha sigut tradit en versos castellans

per la Sr. Fernán-fes Shaw. D'aquesta obra hi llegit dos fragments a "La Epoca" que m'han agradat moltíssim.

Lo més interessant de "Le Verbeux de la Paloma" era la música del aplaudit compositor dramàtic M. Breton. Del cinquè número més important de la partitura, quatre tingueren que repetir-se la nit del estrenu, però ab tot hi havent fet un esforç algú li ha criticat lo haver-se oblidat en alguns moments que escribia música de sànete. Per quant se estreni a Barcelona t'prometo darte el meu parer.

En el "Real" se ha cantat la última òpera de Verdi "Falstaff" que no ha agradat a la concurrència, lo que n. m. estranya tractant-se d'un públic tan frívol com el d'aruy dia. Tampoc agrada a París una altra obra original del músich rus Cesar Cui y de nom "Le Tlibustier". Comedia lírica de concepció atrevida

q. forma esmeradíssima, pero que en
lo teatro no ha resultat.

De París s'edu darte compta
de "Yseil" drama d' Armand Sil-
vestre, qu' estreni la Sarah Bernhardt
y q' ha sigut molt ben acullit per
lo ben presentat y per lo descompenyo
de la famosa Sarah, que he fet del
seu paper una creació.

En la "Comedie" era esperat-
ab gran anheli, la nova comedia d'
Pailleron titulada "Cabotins.",
pero ha succehit com i Madrid ab
la "Nieves" que ^{he sigut} ~~he sigut~~ "més el ruido
que las nieves".

Ains es tot lo de fora.

De Barcelona podre parlarbe un
xich de música, de pintura, y de
teatros.

Comensem però l' "Asociación
Musical" que desistint per ara de
donar més concerts en lo palau de
Ciencias, ha emprés una llarga
sèrie

En los bons temps de l'Italia, vivie
i Padua un bon vell nomenat Batista,
que tenia dua fillas; las duas total-
ment differentes de caracter: Bianca,
tan dolça com bonica y la hermosa Ca-
tarina, ^{insupportable} ab mès mal geni encara qu'her-
mosura, ^{capriciosa y despotica} insupportable, busca-va
injuriant i tot bitxo y ^{ligada} ~~aficionada~~ d'una
trencada. Tement son pare lo havié
de raure ab ella, ha promès no casar
la colometa fins no haverse desfet del
^{aguiot} caparver. A Bianca son alguns que
la ~~pretendian~~ ^{pretendia}. Pero i la ^{buria} ~~grua~~ qui
la pretendrà? - Un original sempre de
Verona, Petruccio. Insistencias, ^{deprexis} ~~partidos~~,
res lo fa retrocedir. Avesat i ~~las~~ tem-
tas y batallas, no l'atemorèin l'ennuy
de una dona. - Catina, li diu ell de
primeras, t'hi vist; m'ets agradat; t'
vull y seràs mera. Ningú mès caprés
que jo per casarme ab tu? ~~se~~ t'hi casarà.
Ella crida, ell brama; ella destronxa, ell
enterrina; ella injuria

Demà dissapte "Gli Spettori" di Ibsen
descuixent la part del jove Oswald
i l'Ermete Nordli.

Avuy s'estrena el "Jesús" de'n
Guimerà, però no penso anarhi hasta
el diumenge.

Adem. Vay i llegir "la bisbetia
domada" que hi trovat al Ateneo, tra-
duïda al francès.

M van dir, que no t' trobaba molt
bé de salut; celebrari la millora
dentra que no hagi sigut res. Nosaltres
tots be (i D. J.).

Reb un coral abris de ton amida
i com que t'estima

Joaquim Soler

L'audicions intimas en las quals se
aurá fent sentint lo més important
que en lo gènere dit "da camera"
han escrit los ^{els} més celebrats ~~mestres~~
^{entre els} clàssics i moderns. Com es un
gènere que tenia ja molt poca co-
negut, prenh per aquestes audicions
un vivisim interès per lo molt qu'
hi puch gozar y hi ^{puch} aprendre. Hasta ara
s'han tocat tríos y quartetos de Bee-
thoven, Schumann y Mendelssohn,
estant la interpretació i càrrega des
Sr. Pellicer (pian.), Bargueren (violín),
Castro (violoncello) y Trujer (viola);
artistas tots quatre de lo millor
qu' aquí's pot trovar.

La última Exposició de ca'n París
m'ha fet bona impressió; en conjunt
resulta millor que las darrerament
celebradas, pero en detall ja es altra
cosa. No hi han mamarratros (y es per
aixó el bon efecte total) pero tot es
mitjanet; acceptable, pero sense una

obra gen llamini. Com deya molt bé
en Casellas, lo titol del cuadro del
Ugell "ho de siempre" caldria i b'ls
plegats. Los autors de sempre ab
las sevas obra de idem. Emerdaz
ben compostas pero sense dirnos res de
nou.

Teatro? Per ara parlare d'un
sol. Lo Principal ens crida altre
volta ab lo poderis llamatiu de ~~El~~
Ermete Novelli. Pero la cosa este
frega: poch bona y poch quantos.
Al vintè dia, representara "El Mercante
de Venecia" de Shakspeare; això us va
animar y allí us van trobar ab l'Antonio.
No es la tal obra, de las millors del immortel
autor ^(en semblança) ~~ingles~~, pero ~~de~~ ^{per l'ovellada i Ramon} paper de Shylock
presenta alguns recursos de Aclutament y
aquestos sigueren ben aprofitats per lo
famos actor. Ne troguí tot lo partit po-
sible y encara qu' ensajerat potser en
alguns moments, sigui aplanat en grande
per la concurrencia bastant regular en

número / que ocupava la sala ^{platea} y galerias.
Los dimes actors, bé pels homes y regular
les donas; en conjunt bastant acceptable.
Una de las cosas que m' llamaren mis aten-
cio, sigueren los ricos trajes que lluhiren la
majoria. L' arreglo de la comedia deina
un rich que desitjar q. s'aparta bastant
del original del poeta. En resum, un
siguent fret: crech que el teatro de
Shakspeare no es el que mis convé a las
facultats de u Novelli.

¡Quina mis grata sorpresa ^{per} lo publicat
del Principat, al saborgar "la bisbe-
tica donata", comedia del genial
Shakspeare, de la qual la majoria fins
ignoraba ^{qui} existencia. "la bisbetica
donata" ...? ~~Quo recordo~~ ... Ah. n.
"la bisbetica donata" no pot ser altra
que la representada fa un any d' passat
a la "Comedie française" ab lo titol
de "La Mégère apprivoisée". 7 bal
si la recordo per la critica pen guando

de Mr. Bellaigne (de l' "Revue des Deux
Mondes"). Ja pots pensar ambich
men, qu' ab tal referencias no podia
jo faltarli. Y i fei que no me'n pene-
deixo! "La bisbetica domada" es una
^{una hermosa personada} verdadera joia; rosada, fresca com
^{para;} una ~~joia~~ ^{joia} de primavera. ~~Quant veritat~~ ^{unforgettable}
^{es la eterna parentut de pluri} la gent es eternament jove. i quin
vol dir l'art modern y l'art clàssich?
Tant clàssich se pot veure avuy dia, com
modern seguir sent la obra bella
de fa tres segles. Però no t'enlaxis
que canviàs.... Prech que'n Verdi
tornari i darla y aquest dic si que
l'Antonio no pot faltarli. Com a de-
sempeny den tu hi dret: n Verdi
brillant com sempre y la Giannini
(nova per nosaltres) a treuè ~~del~~ ^{del} seu
paper més partit del que'm creye.
Y a tot això, no t'hi dit encara
l'argument de la obra. Es un xich
petiagut per contarho y ferren càrrech,
però ho probare. ^{algunes}
Per més detalls, ^{algunes} vegeu la premsa.

Necrologia

A París, y a la edad de 75 anys,
ha mort Leconte de Lisle: celebrat
poeta francès, acadèmic i oficial de
la Legió d'Honor. Tenia la mania de
la poesia antiga. Escrigué bon nombre de
poemes, inspirats en les llegendes del passat,
però lo millor d'ell són les traduccions que
va fer del teatre y dels poetes grecs.

Intima

Ja ha arribat la primavera,
l'ancellet cerca son nin;
lo men cor mort d'esperansas
en vâ busca lenitiu.

La ponceïla tot badantze
l'ayre embaume ab son olor,
mês jo trist vaig consumintme:
res floreïm dins lo men cor.

Cap al cart, rota l'arbreda,
la pareïlla joga g vin;
de brasset tornant à casa
tota roja ella somrin.

Mês jo trist mirantlo ploro
recordant lo temps passat;
i primavera de la vida...
ja may més podràs tornar!
Emili Poca y Collado
J. S. C.

Hispa . . .
Malhaya el qui a la verdad
condemna sin caridad
a perpetua desmudez,
que puede ser candidez
o puede ser liviandad.

Si traje propio tuviera,
mejor se la conociera,
más respeto inspiraría,
y menos la vestiría
cada cual a su manera.

Manuel del Palacio

El ingenio no consiste en decir cosas
nuevas, maravillosas y nunca oídas,
sino en eternizar, en formular las verdades
más sabidas.

— La sublimidad, en el teatro sobre
todo, no está en la perfección sin tacha, sino
en la lucha de la debilidad humana y de la
virtud vencedora.

— Las teorías, las doctrinas, los sistemas
se explican; los sentimientos se sienten.

Mariano J. de Larra .

Pabos sueltos

Todo en el mundo depende de la imaginación.

La coquetería, cuando no es excesiva, da más atractivo a la hermosura, como las especias dan sabor a los alimentos.

La constante censura y eterno descontento de los hombres respecto de las acciones de sus semejantes, que tanto nos desespera, no supone la ruindad de intención, maldad o envidia en ellos como nos complacemos en creer siempre que somos objeto de crítica; no es otra cosa que un testimonio claro de la imperfección de nuestra existencia planetaria y del amor al ideal que todo hombre lleva dentro de sí sin verlo jamás realizado.

Es peligroso para los maridos
reirse demasiado de los diestros de
sus mujeres.

Hay en el amor siempre una
buena parte de amor propio, y mu-
chas veces no es fácil, ni al mismo
individuo que lo siente, separar
uno de otro.

Armando Palacio Valdés

Es mi amor como la raya
que une al cielo con el mar;
parece que está muy cerca
y no se puede alcanzar.

Las mujeres escribieron el poema
del amor; los hombres lo han comen-
tado pero sin haberlo comprendido.

Llibres nous.

" Lourdes "

La novela "Lourdes" d'Emili
Lola, que de temps envenen tan se
venia ja parlant, ^{acaba de passar a la} ~~ha estat~~ ^{en} ~~la~~ ^{la} ~~lloc~~ ^{la} ~~en~~ ^{la}
~~complet~~. Com totes las obras del
famos mestre del naturalisme, ha
sigut criticada y comentada per las
mellors firmas de Paris. Pero de
totes ellas se desprén que el celebrat
autor no ha estat del tot feliç en son
darrer llibre, hont si be ~~se~~ hi aprecian
abgunas bellesas, ^{tampoc} ~~no~~ se ha sapigut des-
pendre ^{tampoc} de sos defectes més
senyalats Mr. Lola.

Entre las críticas que de "Lourdes"
hem llegit, devem distingir la publicada
en la "Revue Blen" per Mr. F. de Wysewa,
y que per sos alinals conceptes é imparcial
judici, á més dels curiosos dats personals
que n'ella s trovan, hem cregut digne
de traduhir - eliminant contats parrafos

de menos interés - pera nostres apre-
ciables lectors.

Din aixís:

Si els centenars de milers d'ad-
miradors que avuy conta Mr. Zola per
tot lo mon, se troessin reduïts a un
de sol, aquest seria sens dubte el Sr.
J. van Panten-Kolff, de Berlin: mu-
sicògraf y crítich d'art eminent,
wagnerià acèrrim ~~des de primers~~ ^{des de primers} temps,
persona de gust, y home de bona vo-
luntat més a més. Apassionat
de Mr. Zola desde que llegí ses pri-
meras obras, no va lograr hasta
travà relacions ab ell. Desde alla-
vors se declará poderós propagan-
dist ~~de~~ de las ideas y teorías de
Zola en Alemania, publicant sem-
pre que tenía ocasió, articles y es-
tudios en las principals revistas ale-
manas de Berlin.

En la "Neue Deutsche Rundschau"
de Juliol, ha publicat dit senyor,

l'estudi corresponent y dedicat a la
novela "Lourdes". ~~Entons~~ Casi
tot ell está compost de recorts per-
sonals y citas de cartas que li enviaba
Mr. Zola. És un document interesan-
tíssim ~~per~~^{de} literatura y psicologia.
Traduhint-ne alguns passatjes avans
d'entendre's sobre el valor y els
defectes d'aquell nou llibre.

Las cartas y conversacions citadas
per lo Dr. van Santen-Kolff, nos fan
assirir, per dirho aixís, dia per dia,
a la concepció y a la redacció de
"Lourdes". Lo 6 setembre 1891,
escriu Mr. Zola a son admirador berli-
nès: "Me'n vaig pera fer un petit
viatge als Pirineus, d'hont tornaré
a primers d'octubre pera tornar a mon
treball que no penso ja deixar." Lo
treball que ^{en}allavors ocupava a Mr. Zola
era "La Débâcle"; mes fou durant
aquest petit viatge que descobrí Lourdes
y al propi temps l'assunto de la

novela que devia seguir als "Rougon-Macquart".

Dos anys ~~anterior~~ ^{després}, Mre Zola con-
tava a son amic van Santen-Kolff sa
arribada a Lourdes: "Ab ma muller
acabem de fer una passejada de dos
mesos pels Pirineus. De tornada a
Paris ens hem detingut a Lourdes;
vam arribarhi una tarda ab un solenn
d'afect. May m'avia passat per la
imaginació la mes petita idea d'es-
criure una novela sobre Lourdes; pen-
sava solament passarhi algunes horas
y marxar de nou. Es precis haver
vist Lourdes quant s'ha fet un viatge
als Pirineus. Nostre hotel estava ple
de capellans y pelegrins. L'endemà
al matí visitarem la gruta y la basi-
lica, y allà vaig veure coses tan extra-
ordinarias que a la nit, a Pau, escrigui
al menos quinze pàgines de notias. Vaig
ensenyarlas a ma esposa, y vaig dirli:
"Aquí hi ha l'eta pera ferne un libre."

Potser qu'algún dia en faré un. -
Tensagui com va naixer lo projecte
de la novela.

Lo 23 janer 1893, Mr. Zola escribia
desde París al senyor Jan Santen-Kolff :
"A Lourdes hi observat las ceremonias,
lo paisatge, los homens. Hi conversat
ab tota classe de gent. Hi havia alhá
prop de trenta mil pelegrins. La meua
estada ha durat tres setmanas. A la
nit treballaba hasta la una ó las duas,
copiant ab tinta, classificant y completant
las notas recullidas durant lo dia sobre
mon carnet de bucraca... Mentrestant,
un cop mon cicle será acabat, tindrè l'
intent de ocupar-me en una novela sobre
Lourdes, quals elements tindrè ja pre-
parats del tot. Desseguida passaré a
Roma, pera una altre ~~novela~~ novela.
Luego n'feré una ~~ultima~~ tercera, que s'
titulará "París". Y després d'això,
será probable que reposi."
Cindhi mesos més tard, la novela

estava borronejada, y M. Lola deya
à son fidel amic: "Aquest llibre
m'atrau y m'apassiona! Estich en-
cantat de tenir un nou tema pera trac-
tar, avuy que m' trobo lliure d'aquesta
terrible serie, que m'ha ocupat vint y
cinch anys seguits y que acabava casi
ab mes forsas... Hasta ara no tindi
encara un plan ben determinat pera
"Lourdes". Penso dedicar-me al
llibre del 10 al 18 de octubre, y apro-
ximadament em necessitarà de set à
vuit mesos pera escriurel del tot. Es
un assumto d'un interes extraordinari.
Figureu-vos que fins ara havia jo con-
siderat à Lourdes com un borr. de bai-
na supersticiis dins nostre mon civilisat.
Mes avuy veig tot al contrari que
Lourdes es el foc per excelencia de
la bondad, de la caritat, del sacri-
fici, del entusiasme; y res ja hi ha
que m' sembli tan precios, en un temps
d'egoisme com el nostre. Per avuy

no penso pas estendre'm sobre la qüestió
sobrenatural; però lo que vos puch dir
desde ara, és que hi h'ha allà coses ex-
traordinàries! y poden estar ben cert
que 'l meu llibre expressarà la sorpresa
y 'l respecte que allà hi sentit... No
crech equivocar-me, però penso escriure
un llibre dels més hermosos! ~~fin~~

"La meua novela m' enamora, es-
cribia Mr Zola lo 20 juliol 1893. No
poden ~~formar-se~~ formar-se una idea
de la munió de documents que tindrà
ja recollits, y de la quantitat d'obras
de medecina que m' h'ha encara llegir.
Vull representar l'humanitat, adole-
rida, que la ciencia no pot satisfer, y
que s' refugia dins la fe a lo sobrena-
tural."

y per fi vejis algunes frases
d' una carta del 9 de març 1894:
"Em trovo bastant aïrrat en mon
travall. Hi estat tan mal de salut
que la novela no podrà comensar a

apareixer en folletí avans lo 15 d'avril.
Per lo tant lo volum no podrà posar-se
a la venda hasta el mes de juliol.
Dels vint y cinch capítols, catorze s' tro-
van llestos: ja vejen lo que m falta!...
Dins aquest llibre hi fet entrar tot l'ou-
des, ab sa vida, sas costums, son histo-
ria, sas ceremonias, etc.; en una paraula,
hi fet una monografia tan completa com
m'ha sigut possible. Dins de tipus
distints hi encarnat totes las variatats
de personas que allà s trovan... L'
intriga es tant insignificant casi com
la de la "Debañle". Ja saben que
lo men punt de partida ha sigut l'es-
tudi de la situació present de la fe
religiosa. Avuy dia se sent una reac-
ció contra la ciencia, per no haver
complet sas promesas: s'está tentant
un retorn a la fe de la edat-mitja, a
aquella fe dels noyetes que s'agenollan
y resan, sens reflexionar Trinquera
a lo qu'ells fan. Figurem-nos los

pobres malalts que abandonen les medecinas. Ells no s'resignen pas, invoquen un poder diví, ti supliquen que els curi, fins obrant contra les mateixes lleys de la naturalesa. És el clam del miracle. I a mesura que vaig desenrotllant l'assumpte aquest un símbol se'n desprèn: veig en tota la humanitat d'avui un malalt, y, àvida de consol, se tira en braços de la fe...

Entre els documents exposats per lo fr. van Santen-Kolff, haguera pogut escullir altres passatges d'un ordre més personal, més característichs, y que els hauria interessat pot ser molt més. Però m'ha semblat que lo que hi citat bastaria, ells sols, pera fer conèixer la novela nova de Mr. Zola, pera indicarne els mèrits, que són reals y nombrosos, y pera explicar també algunes de las causas que impedeixen lo ser la novela aqueixa tan bona com tots l'havíam

deritjada.

Puis "Lourdes", segons lo meu parer, devia molt de ser un bellíssim llibre; tot seguit vaig a dirho; y fins penso que ningú exceptuant lo Senyor van Santen-Holff, podria dir seria-ment lo contrari.

"Lourdes" es una novela més pe-
sada y més abrumadora que cap altre
de la sèrie dels "Rougon-Macquart". És
una obra tan dolenta que no crech que
a ningú pugui agradar, ni als creyents
ni als incrèduls, ni als realistas ni als
idealistas. Desagradarà sobre tot a
aquells qui demanen a una novela que
ho convingui, ja que en "Lourdes" res
s'hi trova d'emocionant, y may havia
Mr. Zola escrit un llibre que s' ressentís
tan de la forma, del procediment, fins
diré de la pressa d'acabarlo. Repeti-
tius que és una obra dolenta y a fe
que sento confesarho. Desde que
vaig llegir la primera novela de Zola,

no hi deixat un sol moment d'esti-
marlo, y respectar com a un dels mes-
tres de nostra literatura. Y crech que
a fi de compte no parlaria de son ^{últim} ~~vers~~
llibre, o be en concretaria a ferne quatre
compliments banals, si no m'hagués
semblat que la discussió, d'aquí en
avant, de las distintas obras de Mr. Zola,
presa separament, de cap mena podria
influir sobre nostre manera de considerar
ls conjunt de la seva obra. Zola ha arri-
vat a lo punt de sa carrera, en qui sa
gloria y son mèrit no periquen ja a tal
o qual llibre, y si us detenim ara en
alguns detalls, res pot influir en lo con-
cepte que de son talent ens hem format.
Què importa el més o menos interès
de "d'ordes", en comparació de lo que
Zola ha obrat desde fa vint y cinch anys:
creació de figuras, propagació de fórmulas,
removiment d'idees; en comparació del
moviment y del soroll de que ha sigut
causa en lo mon! Al exemple, encor

que 'n distínt gran, de Alex. Dumas, Mr. Zola haurà sigut una força de la naturalesa. Tal serà jutjat, segons m'imagino, per los historiadors del perindre; tal en l'òc cas me sembla al present.

Per tots los recons de la Europa, del Nòrt al Mitj-dia, ha provocat canvis, ha promogut revolucions y reaccions. Juhaji inventat ò no lo que 'n tal gran eficàs hi hagut dins sas idees y dins son obra; que haji sigut un ver ò fals realista, un creador ò un vulgarisador res això importa saber-se. Ell haurà sigut un extraordinari agent dins la evolució de la literatura europea durant un quart de segle; y ningú podrà negar que tot lo mèrit a ell se deu, a sa voluntat, a sa energia infatigable, a aqueix geni de lluyta y resistència qu'és en lo fons de la seva ànima. Y això precisament es lo que m' dona a mi llibertat pera parlar del sen non llibre. Mes l'espai me mancarà pera

parlarne arreu ab un xich de detall.
Proximament hi tornaré y buscaré lo
medis de fer veure com no hi ha ni
un sol defecte dins aquell llibre, que
no s'expliqui per alguna de las confi-
dencias fetas darrerament per M. Lola
al Sr. Van Santen-Kolff.

Sols faré present, ántes de acabar,
que, alienentme á lo que M. Lola diu á
son amic, que tan prompte hagi acabat
los tres volums de la nova sèrie, pen-
sarà pot ser á descansar, crech que
ha sigut ben sensible que Lola no s'hagi
présos avans de comensar la sèrie nova,
aquest repós que te intenció d'esperir-se
després.

Ha passat massa prompte dels
"Roujon-Macquet" á las "Fres Vilas",
massa prompte y sens tenir lo temps de
provelir-se pels nous assumtos que volia
tractar, de una forma nova y de nous
procediments. Lo defecte més agravant
de "Lourdes" es lo d'esser una conti-

unació dels "Rouge-Maquart" vall dir
una novel·la descriptiva, instructiva; men-
tres que l'assumpte haguera demanat un
estil tot diferent. Estich segur que
si entre el "Doctor Pascal" y "dourdes",
hagués pres Mr. Zola, alguns mesos de
repos, hauria vist que "la present si-
tuació de la fe religiosa" no es descriu
pas de la mateixa manera que la present
situació de la Borsa, dels ferro-carrils,
o de la prostitució. A pot ser que us
hagués dat verament sobre "dourdes"
l'"hermós llibre" que volia darvos: ja
que may hi ha empresa que deini a dar
algun bon resultat. De tots modes
conti que el bon llibre us el ha que-
dat a dintre; ja procuraré en el prò-
xim article, d'indicar-ne millor les
raïons.

J. de Wyzentz.

Bibliografia

Hispaniae Schola Musica Sacra. Opera varia (Saecul. XV, XVI, XVII et XVIII) diligenter excerpta, accurate verina, sedulo concinnata a Philippo Pedrell. (Barcelona. Juan Pujol & Ca. Editores).

Ningún més indicat o millor dit a ningún més que al mestre Pedrell, podia encomenarse la empresa de recullir, escullir y revisar la genial obra d'aquells grans mestres que s'anomenaren Morales, Escobedo, Guerrero, Salinas, Victoria, etc. per presentarla dignament a propis y estrangers, y reconstituir ab ella la verdadera historia musical d'Espanya, que si ha perseverent ignorada fins avuy dia, hora es ja d'estudiar-se y admirar-la, puig per sos gloriosos mèrits y tresors té el dret de figurar honrosament entre l'obra magna de la humanitat.

Fidelment traduïdas a la

escriptura moderna, pera millor comprensió de unsos i aficionats, ja que la majoria d'ells ignoran completament la notació en que foren escrites las obras mestres del art religiós, aniran apareixen en los volums de la antologia que us ocupa, las mes ricas jogas del art musical espanyol. A la obra de Cristobal Morales, precursor de Palestrina, s'ha consagrat lo primer volum, que conté las composicions següents: Un ofici de difunts, quatre responsoris, dos motetes y un magnificat, á més d'una curta exposició analítica sobre las matèries y una detallada biografia del famós mestre sevillà.

Fer un judici aquí d'aquestas obras, fore t'emerari y en la concepcions de tal ~~obra~~ magnitud, s'admiran; no s'disenteixen. Sols no podem menes de pensar, que si la impressió deguda á la sola llegida

à la vista ha sigut tan potentia com
l'hem sentida, i què no serà co-
coltades en son lloch apropiat y
degradament interpretades? i Què
no farà creure y sentir, aquell
incomparable motete "O vos omnes"
plè d'unció y entusiasme místich,
y aquella altre maravella, que
comença "Lamentabatur Jacob",
de tan intim sentiment y artísti-
cament inimitable?....

Esperem doncs que l'coneixement
d'obras tals, animin nostres
foras y fassin propagar la doctrina
del art genuinament espanyol, ja
que regenerats per ell, podem en-
carà esperar uns jorns il·lustres per
la historia y óptims fruits per ~~la~~
~~gloriar-nos~~ a creixentar nostra
gloria musical.

J. Salvat, lreip.

Oressentiment

i ho t'en recordas? Era una tarde.
Tarde d'aquellas d'un temps felis;
temps d'esperansas; ay malogradas!...
i pronte perderen son bell encis!

Jo rondallava per las aforas
y en tu pensava com de costum,
quant tot de prompte de tos ulls negres
casi m'cegaren l'ardenta llum.

Desde dos mesos que ~~no~~ concèixiam,
era per ditra, lo cop primer
que lo dos à solas, sens testimoni
parlar podiam à grat plaer.

Fota confosa y avergonyida,
no gosant senret ian aprop men,
tes mans vaig pendre y al sen contacte
mon cor va balre fort com lo ten.

Fan goig al'hora nos aturdia;
jo no atinava com comensar,
mes nostres ulls prou s'entènian
y en va l'ten llavi volgué callar.

- Mentres jo visca, mentres respiri -
per fi vas dir-me - ten co mon cor.
- Fota ma vida - vaig contestarte -
jo te la entrego, ma bella amor.

Y tot cencantue la tera boca,
sens que logresis lo cap girar,
un bes dolcissim d'amor purissim,
lo nostre pacte solgué bellar.

D'aquella tarda que junts passarem,
cno t'en recordas?... La has oblidat?...
c's es que traidora, després d'aquella
d'altres mes bellas n'hauràs gozat?...

J. S. C.

Lo cos putrefacte

La immondicia

(La charogne)

Una tarde arribà Jesús a las portas d'una vila y envià endavant als seus deixebles pera preparar lo sopar. Disposat ell don sempre a predicar lo bé, va intrincarse per carrers hasta sortir a la plassa del mercat.

Un cop allà, va fixarse en un cantó apartat. Hont algunes personas reunidas, estavan mirant un objecte a terra y s'hi acostà pera veure lo que podria esser.

Era un gos mort, ligat del coll per una corda que devia haber servit pera arrossegarlo pel fanch. No crech que may cosa més vil, més despreciable més impura, s'hagués ofert als ulls de lo homens.

Y lo que s'trovaban rodejant aquella immondicia, giraban lo ulls de fastidi.

- Ea! va fer un dels assistents,
tapant-se el nas, així no portarà
la peste.

- ¿Per què no ha de ofendre la vista,
digne un altre, molt temps encara
aquest animal podria?

- Miren la pell, exclamà un tercer,
no s'en trovaria un tros bo pera ta-
llarne una sandalia!

- Y las orellas, insistí un quart,
listas saguantes y brutas!

- ¿Si l'haurán penjat pera fer
alguna lladregada? Va exposar un
quint.

Jesús los sentí, y dirigint una
mirada de compasió sobre la bestia
corrompuda:

- Las dents sont més blanques
que perles! digué.

Allavors el poble, admirat, va
tombar-se vers ell y distintament
exclamà alhora:

- ¿Qui est aquest? ¿No es Jesús

de Nazareth? Sol el podia trovar
de que planger - i fins que alabar -
en un gos mort!

ay, avergonyits, cada un se n'anà
per son costat, baixant lo cap devant
lo Fill del Home.

M. Jolstoi
(Traducció de J. S. C.)

L'amor sol adquirir sempre;
l'amistad no sol més que conservar.

L'amistad es superior al amor,
puix no esent una passió es mes hu-
manitaria.

La caritat es un foc; mes tres
cosas poden apagarlo: lo vent del or-
gull, l'aigua de la sensualitat y lo
fum espès de l'avaricia.

San Antoni de Padua

Notes

Traduïm de "Le Gaulois":

"M. Gordon Bennett acaba de demostrar una vegada més què es un verdader mestre del periodisme.

A copia de banknotes, s'havia assegurat lo dret de publicar en el "New York Herald" de New-York, l'última novela de Zola "Lourdes", al mateix temps que la publicava l'"El Fil Blas".

L'obra de Zola, no va ser del agrado dels lectors del "New York Herald", guins manifestaren lo seu disgust deixant de llegir lo diari de M. Gordon Bennett.

D'aquí una baixa considerable en lo tiratge.

M. Gordon Bennett, publicà allavors un article de cabecera en el qual invitava als seus lectors descontents a que li enviesin llurs impressions sobre l'obra de Zola, impressions què ell se comprometia a publicar en los números següents.

Las cartas afluvien, y ab ellas los lectores antichs y gran númro de nous. De manera que "Lourdes", que de copo hauria causat un perjudici gran al "New York Herald", li proporcioná tot seguit, gracias á la lluminosa idea de M. Gordon Bennett, un augment considerable de lectores."

D' aixó s' desprén que á més d'esser un mestre del periodisme, M. Gordon Bennett es un gran comerciant digne del poble yanke.

La "Revue bleue" de París, publicá en son número corresponent al 21 de Juliol, una narració de Lloís Foltin (fill), titulada "Le cahier bleu", que encara que no es de gran valor literari, interessa á llegir per ser lo primer treball del fill del famós novelista rus.

Notes

Lo dimencres, 24 de Agost, à las vuit
de vespre, van controure matrimoni, en
lo camaril de la parroquial iglesia de la
Merced, la agraciada Senyoreta D.ª Maria
Ariño, lo distingit jove D.^e Ramon Crespi,
con germà, aquest, de nostre company de
redacció D. Joan Sabat, Crespi y con,
en segon gran, lo notu estimat Director
D. Joan Ariño, y dels no menos benvol-
gut redactors D. Joan y D. Antoni Ca-
baller.

Després de la cerimonia religiosa,
passà la comitiva composta de quaranta-
dos personas - los més allegats de las
familias dels unvis - al Restaurant
de França, casa Justin, hont se celebrà
tan senyalada festa ab un esplendit
sopar.

Durant aquest regnà al voltant
de la taula la alegria y expansió propia
en semblans casos y molt més allà
hont abunda la juvenalla.

Com també s'acostumase, la
múscia va repartir entre les noies
solteres que allí s'trobavan, les brats
del ram de flor de taronjer. Si el
temps no desmentia la tradició,
ja tenen feyna llarga a la parroquia
per aquest any.

A las onze y mitja s' despediren
los nris y tras d'ells defilaren los
invitados, desfilant a la feta parella,
senturas sens fi y satisfaccions grans
en son nou estat.

Que s'ls que ls desilja ha enclo-
pedia per molt y molt anys.

Notes

Lo dia 22 de Juliol, la "Asociación Municipal de Barcelona" donà son últim concert de la temporada que resultà ser un dels més atractius. En ell se distingí principalment la senyoreta Amparo Vinas, cantant ab molta distinció sis lieder de Schumann, tots ells inspiradíssims, de factura encantadora per sa originalitat i delicadesa; sigueren acompanyats el piano pel senyor Romani que ho fe d'una manera acabada. També fou de lo més aplanatit l'Andante per clarinet i piano, obra de Morera, qu'executà a maravella el senyor Porini, acompanyat per l'autor. Es aquella una peça hermosament cisellada i de lo més espontàneo que a Morera ha escrit. A més d'un "Rondó" de Weber, també per clarinet, los senyors Castro y Pellicer, interpretaren la Sonata op. 38 de Brahms, per violoncello i piano, obra interessant, desconeguda a Barcelona; finalisant lo concert ab lo Frio, Op. 11 de Beethoven per clarinet, violoncello i piano.

Ha rigut molt sentida la mort del distingit periodista D. Pere Bosell, qui sucumbí a Madrid, a causa d'una lesió interior promoguda de resultas d'una cayguda que havia sofert feya alguns dies.

Lo senyor Bosell, era català, fill de Palafugell. Contava vint y quatre anys quan passà a Madrid, en 1864, per ocupar un modest lloc en lo cos de Telégrafos.

Las oficions literarias l'induhiren ben prompte a agafar la pluma y a llemarse a la palestra. Son innombrables las crónicas literarias y artículos de crítica que publicà en diferents periódichs y revistas, havent també traduït algunes obras dramáticas del francés, entre ellas "Luisa Paranguet" que obtingué un extraordinari éxit representat per la Maria Fuban.

Actualment formava part de la redacció de "La Época", tenint a son càrrec las revistas teatrals, y en ellas s'havia sempre distingit per sa amenitat, correcte estil y honrat judici.

Lourdes

II

En tribuf es de planyer, que després de acabada la sèrie dels "Rougon-Macquart", no hagi cregut oportú Mr. Zola descansar un quan temps, i que de la mateixa pluma el que finia el "Doctor Pascal" s'hagi servit per comensar tot seguit la sèrie de les "Fres Vilas". Pasant tan prompte d'una sèrie a l'altra, l'hi ha faltat lo temps per pensar en sa diferencia i sobre tot per procurar-se una nova forma i nous procediments, pe lo nous assumtos que volia tractar.

Ta que realment aixís ho pretenia, pués sa novela "Lourdes" per cap punt difereix de la sèrie dels "Rougon-Macquart", y tant es aixís, que cap dels personatjes d'aquesta intervé en aquella, á mes de passar l'acció bain la República en lloch de passar bain l'Imperi. En las cartas

y conversacions citadas aquí l'altre
dia, Mr. Zola nos deixa veure ben
clarament sas primeras intencions. Pens
parlar de la novel·la de la novela
qu'està a punt d'escriure: s'alegra
d'haverse desllibrat per fi de son
cycle, de poguer ocupar-se ja d'altre
cosa.

De què? Ell mateix es qui ~~nos~~
ho diu: "do men punt de partida ha
sigut l'estudi de la situació present
de la fe religiosa: hi ha ahtuy dia
una reacció contra la ciència, que ha
deinat de cumplir sas promesas; s'està
ensajant un retrocés a la fe aquella
dels noyals que s'agenollan y resan,
sens reflexionar si quiera lo que fan."

Vens aquí doncs de quin punt ha
partit Zola. Després d'haver estudiat
en los "Rougon-Macquart", realitats ma-
terials, ha volgut consagrar sa nova serie
al estudi de realitats morals, y de cop
pren per tema lo cambi que se operant-

se desde un gran temps ensà en nostres
sentiments, relatius à la ciencia y à la
religió.

Cambi que no podia menos de operar-
se, para mes que s'ha cridat s'ha fet, de
una manera més ràpida y més general
que no podia esperar-se. Ja que no hi
ha persona entre nosaltres que, de
aprop ò de lluny, voluntariament ò ape-
sar seu, no haja sentit l'impuls d'un
nou ideal. I si bé no crech pas, desgra-
ciadament, qu'aquest nou ideal ens con-
duirà à la fe irreflexiva dels noyels,
em sembla al menos, com din Lola,
que un dels ^{seus} principals caràcters es de
tornarnos mes desconfiats al endret
de la ciencia: de la ciencia y d'altres
mil coses més, sobre las quals no vull
insistir pas. Mes es ben segur que
després de la religió, es de tot lo reste
que ara, gràhò per gràhò, lo respecte
s'en va anant. De las institucions
lingüadas no fa molt per las més sólidas,

no'n queda ni una que no estiga prim-
pellantre. Y després d'havernos fet
desconfiar de tot, nostre rahó arriba,
fins a fer nos desconfiar de n' mateixa:
de sort que nos trobem vagant a la ven-
tura, agafantnos, en nostra necessitat
d'apoy, a la primera idea que us ve.
No crech que jamay, s'hagi vist l'estat
de una anarquia moral tan y tan fonda.
Y aixís comprenci que un molin sem-
blant, hagi tentat l'ambiciosa y potentia
curiositat de Mr. Zola.

Comprendi també que no haventli
sigut possible a Mr. Zola, lo tractarho
en sa totalitat en un sol llibre, s'hagi
reduit a pendren sol una part. La
reacció mística que ha solgut estudiar
en "Lourdes" es, efectivament, un dels
aspectes més considerables de la universal
revolució que se operantse dins nostre
interior. Femos tan sols que Lourdes
no siga un quadre prou afortunat per
l'estudi d'un fenomen. No es pas

5-

entre los peregrinos de Lourdes que s'
manifiesta en son més allí gran, ni sobre
tot en son gran més interessant, "l'avertissí
de la ciència y l'etorn á la fe". Avans
de Lourdes, hi han hagut ja altres pele-
grinatges y en tot temps han tirat los
malalts pels indrets, hont hi han vist
més probabilitats de curarse de son mal.
Siga quin siga el simbolisme que s'hi mes-
gli, es rebairar y desestimar encerrament
la crisis religiosa del present, darli per
sola expressió, peregrinacions de malalts,
á las fonts miraculosas. No son uni-
cament els físids, els cancerosos, els
paralítids, els qui, "ávits de aliví y
consol, desertan de la ciència per á llen-
sarie en brassos de la fe". Com tampoc
es, á las conversions, sempre un poch in-
teressadas, de aquest moribonds, que
hauria sigut curios fernes assistir, sino
á las conversions d'ànimas més elevades
y mellor organizadas, buscant en la fe
no un remey á sofriments físids, sino

un remey al dubte, a la incertitut,
al fastigament de viure y al can-
sanci de pensar.

Si encara M. Lola, hagués reali-
sat son primer projecte, de fer un sím-
bol de "Lourdes", representant dins
aquest quadro tota la humanitat opre-
sada pel sofriment y conduint a la
gruta sagrada l'ideal pelegrinatge
de tots aquells que tenen set de repòs
y alivi. Y al tot, imagino jo, que
en efecte ell haguera realizat aquest
projecte, si hagués tingut lo temps de
pensarhi, si hagués pogut desferse dels
procediments de composició y estil que
li havian servit pera lo "Rongons-Mac-
quart". Mes faltat de repòs entre
les dues sèries, ha transportat direc-
tament a la nova sèrie tots los pro-
cediments de la vella. Y en lloch
de fer de Lourdes lo símbol de la
humanitat venlida, no ha tingut ja

altre mira, tan prompte sa novela co-
mensada, que "intermedir dins aquest
llibre tot Lourdes, ab sa vida, sas cos-
tums, sa historia, sas ceremonias; en
una paraula, darne una monografia
tan completa com fos possible." Ha
tractat Lourdes y sas pelegrinacions com
havia tractat tots los temes de l sens
Rongon - Macquart: arribant a no ometre
res de lo que havia notat; ni las horas
dels trens, ni las particularitats dels
hotels, ni la grossaria y preu dels civis
oferts a la Mare d' Den, y l temps
aproximat que necessitaran per cremar.

La novela está dividida en cinq
parts, que corresponen cada una d'ellas
a las tantas altres jornadas del pele-
grinatje. Mr. Lola no ha dat per
dirho aixís, una guia completa del
pelegrí; pero, si hem de ser francs,
una guia un poch difusa, ab repeticions
d' insignificants detalls, las més de las

7
vegades importants; y per fi res de lo
que us havia promès, ni de lo que s'ha-
via promès a ell mateix a jutjar per sas
confidencias al fr. Santen Koff. Pens
contar que per nosaltres, te molt menys de
interés la monografia de Lourdes que las
altres; per exemple, la de las grans fábricas,
del món de la Borsa ó del món dels obrers.
Aquests son assumtos que á tots interessa, ja
que mes ó menos tenen relació ab nostra
vida. Mes ¿qué us importa á nosaltres
conèixer ó no aquella petita vila dels Pi-
rinenes y lo món especial que hi viu ó hi
va en peregrinació? Escrita baix un punt
de vista religiós ó fins científich, la mon-
grafia de Lourdes, podria tenir efecti-
vament quelcom que us interessés; mes
de cap manera baix lo punt de vista
aquest, simplement descriptiu, com la
ha escrita Mr. Lota. "Hi descobert,
dín ell encara, que Lourdes es el foc
per excel·lencia de la bondat, de la
caritat, del sacrifici, del entusiasme".

Oh! si al menos la sera novela ens revelés
 lo testimoni de aquest descobriment! Però
 res hi ha de semblant dins sas sis centas
 pàgines. No negaré que, en una o duas
 ocasions l'un dels personatjes expresa de
 passada la idea que Lourdes es un foc de
 caritat y d'amor: mes ningú em farà veure
 que'n tota la relació se trovi res destinat
 a provar l'afirmació aquella: a menos que
 s'iga per representar Lourdes com un
 foc d'amor, lo haverhi barrejat ab tota
 las citas galants de Mme Polmar y los
 desposoris del jove Gérard de Teyrelonge,
 que va allà tots los estius com se va a
 Cabourg, per divertir y buscarse dona.
 Lo que es pe'l resto, no sabem veure més
 que malalties ferint sa fe a la Verge en
 cambi de sa curació, intrigants qu' intrigan
 y traficants qu' explotan.

Tambe hi ha, entre lo pelegrins,
 gent excel·lent: però la estada a Lourdes
 no la torna millors ni pitjors que lo qu'
 eran abans, sens contar que la majoria

d'ells rescataban llur bondat per una
dois igual, si fa o no fa, de imbecilitat.
Recordis la "Jaberna", "Pot-Bouille",
la "Jerra" i bé l'"Diner": es la ma-
teixa humanitat de sempre, compresa
y descrita de la mateixa manera. Pro-
jectada de primer moment com una obra
d'un caràcter tot nou, la última novela
de Mr. Zola, s trova a fi de compte, no
ser més que un volum suplementari de
la sèrie dels "Rougon-Macquart".

Una sola raó podia justificar
Mr. Zola d'haver escullit d'ordes
com march per son estudi de la si-
tuació present de la fe religiosa: era
lo mateix fet dels miracles, que sem-
bla, més a més, haverse confós del
tot dins son esperit, ab la qüestió
sobrenatural. Per lo que m sembla
hasta en ains haver desconegut sin-
gularment Mr. Zola, la veritable

veritable significació de la crisi religiosa que estem atravesant. Per interessants que siguin y hasta preciosos per aquells que s'en profitaran, los miracles de Lourdes res tenen que veure ab la qüestió sobrenatural. Convertirse á la fe cristiana per haverse curat d'una malaltia, no es pas gayre menos corrent ni més meritori que convertirse al espiritisme per haver vist com las taulas rodavan. Conversions del género aquest, sempre n'han existides veig en ellas que puga considerarse característica dels temps hont ens trobem. Altres conversions més serias y desinteresadas es verifiquen avuy en números molt més considerable que avans, y aquestas ó ja historia es lo que us hauria agradat trovar descrit en lo libre de Zola. Animas hi ha que s'converteixen de la ciencia á la fe, no perquè hagin trobat tal ó qual defecte á la ciencia, sino perquè en

12

totas las cosas que lo rodejan li han
sentit un element qu'escapa á la cien-
cia, perque l'univers enter se lo li
ha aparegut com un immens miracle;
perque han sentit la vanitat de la rea-
litat, y no perque ellas hagin justificat
la realitat de lo sobrenatural. Oy per
aqueixas poch importa que lo miracles
de Lourdes s'expliquin de una ó altre
manera. Ellas saben que tot pot ex-
plicarse, y de totas las maneres, mes
tampoc ignoran que tota explicació no
son més que paraulas en va; que es in-
sensat lo voler conceixer las lleys d'
una naturalesa que be pot ser que no
en tinga, y que no es pas en una vila
dels Altj. Pirineus, sino en lo més fons
de son cor, que reyna la Verge Santa
que pot curarlos ó consolarlos.

Mes en fi, Mr. Lola ha vist mi-
racles á Lourdes, y aquestj miracles son
los que l'han conduit al estudi de lo
sobrenatural. " He vist allá - din ell -

cosas del tot extraordinarias. No poden estar ben cert que la mera novela expresará la sorpresa y el respecte que allí senti! Ay! desgraciadamente la sera novela no expresa res de semblant.

Y tota la falta, aquest cop encara, n' es deguda al método qu'ha seguit per escriurela. Ha tractat els miracles de Lourdes de la mateixa manera que va tractar els ferro-carrils y las qüestions de Borsa! No poden tenir idea, escribia al Sr. van Santen Kolff, de la quantitat d'obras de medecina que tindrán encara per llegir! Per presentarnos lo quadro de fenòmens extraordinaris, qual diversitat ve precisament de trobarse en contradicció ab las creencias de la medicina, Mr. Zola ha anat á buscar sos documents en las mateixas obras de aquella ciencia.

Mes si be es mira, no sembla pas del tot mal. De tots los miracles citats en "Lourdes", no n'hi ha ni un del

qual Mr. Sola no us fassi una explicació mèdica. No negaré lo que pugan tenir d'exactes aquestas explicacions; mes no se á qui se l'escriure un llibre tan voluminós, lo portar nos tan lluny? Una novela titulada: l' "Hospital", y continuant la serie dels "Rouge-Macquet"; haguera fet lo mateix efecte. Y ningú pot imaginar-se la ingrata impressió que á la llarga produirien aquestas relacions de miracles, sempre precedits i seguits d'explicacions científicas. Fins arriban á dar al llibre certa aparència de pamphlet anti-clerical. Credeu que s'ha dit que las tals feyan pensar en la filosofia de Mr. Hume. No m'haguera jo atrevit á ser lo primer de dirho, pero casi, casi, que m'venia tentat de repetirlo.

i qui resta doncs dels bells projectes comunicats al sr. van Santen Koff per Mr. Lota? Ni la situació present de la fe religiosa, ni la grandesa de Lourdes, ni els miracles, ni lo sobrenatural, res de tot això, en definitiva, se n'ha tractat dins d'aquestes sis centes pàgines. Y degut a no haver volgut reposar-se entre l'acabament de son cicle vell y l'començament del nou, Mr. Lota ha desposseït aquest del interès y de la panta que desde l'primer moment s'havia emprès.

No s'ajà a creure, per això, que aquest llibre enorme siga del tot fastidiós. No hi ha dubte que es massa llarg, sens aire y sens vida: inútil sobre tot, no contant, com las novel·las dels "Kongou-Macquant" la utilitat d'entretenirnos sobre assumtos que sempre ns importa conèixer. Mes fluny d'esser fastidiós: sobre tot per aquells que no ls atemoreix ni centes pàgines

de un text tan compacte, ab sas incessants repeticions que semblan constituir ells sols l'element més important del mètode de composició de Mr. Lola. I jo confesso, per la meua part, que son precisament las repeticions aquestes lo que més me distreu. Me distreuen en las novelas de Lola, com en las farras dels vanderillistes, hont resultan, com es sabut, un dels medis més segurs per obtenir l'efecte còmic.

Quix també, si "Lourdes" en definitiva, no té ni l'interès d'un estudi psicològic y moral, ni l'interès d'un drama, ni el d'un poema; si baix tots aquest punts resulta molt inferior als volums de la sèrie dels "Rouge-Macquet", una cosa li queda al menys de lo que més estimava dins aquella sèrie: es un cert estil de còmic vulgar de vanderille, resultant, de la exageració de certs detalls de costums o de caràcter, y sobre tot de son invariable, infatigable repetició. De modo que si be es mira, aquesta novela de "Lourdes",

17
no es mes que un gran vanderille, dins
la gènere del "Chapeau de paille d'Italie"
y de la "Cagnotte". Igualment que'n
aquestas pèssas memorables s'hi trovan
relatats en cinc quadros, lo viatge y las
malaventuras de una colla desbaratada
y grotesca. Veient de la mateina ma-
nera cada un dels personatges de la colla
parsejar d'un cap al altre, un tic que,
a força de repetir-se, fa l'efecte a la fi,
d'una graciositat que no te pren. Bain
aquest punt de vista, recomano la quinta
part de la novela, lo retorn de la pere-
grinació. Deixant apart alguns com-
parags que ~~seu~~ verian oblidats en lo ce-
mentiri de Lourdes, es la mateina qua-
drilla de la primera part que torna en
escena, y tots, desde Mr. de Guersaint
hasta la petita Sophia Couéan, tots
reapareixen ab los mateiros gestos, las
mateinas paraulas, los mateiros pensa-
ments. Y no puch menos de reconèixer
qu'hi ha allà una trassa y una maestría

de ofici extraordinaria. Mes l'assumt
 mereixia molt mes, y així es lo qu'hi
 intentat demostrar; per lo que continuo
 creyent que sobre aquest assumt de dour-
 des y del moriment cristiá d'avuy dia,
 hauria pogut darvos Mr. Lola, quelcom
 de més noble, mes emocionant y més
 poetic, que aquesta barreja de guisa del
 pelegrí llinre-pensador y de Tanderilla
 regimolant á lo género habidhe.

J. de Wykewa.

Neerologia

Marino Mancinelli

Lo telégrafo ab son tacomisme acostumat, dava compte lo 3 del mes actual á la "Gazzetta dell' Emilia", de haverse suicidat á Rio Janeiro, lo celebrat mestre-director italiá Marino Mancinelli, germá del no menos renombrat D. Aluis.

Aquesta fatal nova ha sorprès en gran manera, puig segurs sembla, encara que el mestre Mancinelli es trobava en aquella ciutat com empresari y director de una companyia lírica, se havian dat ja unas quinze representacions ab gran éxit, tan artístic com económic. Quinó fa dubtar dels móvils que degueren induir-lo á aquell extremat determini.

El Mre. Mancinelli (Marino), molt conegut á Barcelona per haver dirigit varias vegadas en el Liceo, era descible del mestre Mabeltini del Institut musical de Florencia, y desde principis de sa

carrera fen concebir grans esperansas, que
luego no deixá frustradas, doncs actual-
ment era considerat com un dels princi-
pals directors de orquesta, sino per sa
profunditat d'estudis, per son vigor y
bon gust.

La major part de sa carrera ar-
tística la va fer Mancinelli al estranger,
havent dirigit en el teatro San Carlos
de Lisboa; sis anys seguits á Buenos
Aires y varias temporadas en el Liceo
de Barcelona.

Amabilissim y distingit en son
tracte, pot dirse que gozaba verament
de las simpatias de quant lo coneixian.

Com compositor, havia escrit una
sola ópera, que no arrivá á estrenarse,
pués lo propi autor, no satisfet d'ella,
la tirá al foch. Actualment estava
traballant en una nova ópera, que se-
gurament haurá deixat sens acabar.

El Mtro. Mancinelli ha mort á
la edat de 55 anys.

Ameliano Fernández Guerra

Lo 7 de setembre deixà d'existir
à Madrid, l'excel·lent acadèmic D. Ameliano
fernández-guerra y Orbe, després de
llarga malaltia que de temps feya ja pre-
tenir un desenllaç fatal.

D. Ameliano, com l'anomenavan
caringosament los seus íntims, va naixer
à Granada, lo dia 16 de juny de 1816.
Va educarse à Madrid, y en la Univer-
sitat de Granada seguí y acabá la carrera
de Dret, obtenint ben prompte las més
altas distincions y una reputació enveja-
ble que ab los anys anà en augment. Ha-
vent passat à Madrid, obtení lo càrrec
de oficial primer del Ministeri de Foment;
fou més tard secretari general de Jus-
tucció Pública, y en 1884 ocupà lo
lloch de director de aquella important
dependencia.

Mes las aficions del sr. Fernandez-
Guerra anavan per altres camins que
els polítics. Ja desde molt jove s'

havia dedicat ab tot ardor y entusiasme
à la literatura y à las investigacions
històriques. En ses primers temps escri-
gué bon nombre de poesias líricas y
també alguns dramas, pero sa obra
capital fon l'estudi ~~que~~ ^{que} ~~il·lustra~~ ^{il·lustra} ~~les~~
~~obras~~ crítichs de las obras de Juevedo,
estudi que il·lustra las obras del gran
satírich, publicadas en los tomos XXIII y
XXVIII de la "Biblioteca de Rivadeneira".

Lo 17 de janer de 1856 entrà en la
Academia Española y en 1872 fon nomenat
bibliotecari de la dita Corporació. També
la Academia de la Historia lo elegí indi-
viduo numerari, y en ella forma part
de la Comisió de Antigüedats. Mentant,
fon soci honorari del Institut Arqueologic
de Berlin.

Son moltes las obras que han sor-
tit de sa perfilada ploma: discursos, in-
formes acadèmichs, judicis y enàmens
crítichs, monografias, etc. etc. y especial-
ment la biografia y estudi crítich de las

obras de Juerado, com ja hem fet menció
més amunt.

¡ Descansi en pau l'illustre aca-
demich, qual mort es plorada per quants
lo conegueren y per tots los qu' estiman
las glories literarias espanyolas !

Emmanuel Chabrier

do 13 setembre morí a Paris,
Em. Chabrier, un dels compositors més
considerats a França, de la nova escola,
encara qu' ell, ab tot y admirar com el
primer al colós Wagner, sapigué crear-se
un estil propi.

Autor de la popular rapsodia "Es-
pāna" que ha coregut tot lo món, va lo-
grar triúf a la Gran Opera, no fa encara
un any, ab sa "Gwendoline" pero des-
graciadament quan sa quebrantada salud
feya preveure ja lo cruel ^{quixotilament} decadencia
d' una inteligencia tan poderosa.

Chabrier va nàixer a Ambert en
1842. La familia va ferli seguir la

carrera administrativa, però sa afició per la música li feu distreure sovint de son treball, hasta que'n 1877 abandonà resolutament la plaça que ocupava en el ministeri del interior, y s'hi llausà a la carrera artística, fent representar als "Bouffes-Parisiens", lo mateix any, una opereta bufa en tres actes "L'Etoile" que obtingué un éxit bastant regular.

En 1881 se consagrà enterament y ab ver delit al estudi musical, convertintse en acèrrim wagnerià, y en 1883 agrahit Lamoureux lo renombrat mestre, als serveys de M. Chabrier, com director de cors, va fer executar en sos Concerts, la celebrada rapsodia "España", que havia compost després de un petit viatge per las nostras provincias, y que obtingué desde'l primer dia un éxit dels més grossos.

Pero Chabrier no perdía de vista el teatro, y ab la partitura acabada de "Gwendoline" sota'l bràs, s'encaminà

cap a Brusselas, com tants d'altres, logrant la representació de sa òpera en la Moneda, en 1886. L'èxit brillant que allí obtingué "Gwendoline", va obrirli les portes d'alguns teatros de Alemania, - Carlsruhe y Múnic, - hasta que per fi, set anys més tard feu sa aparició a l'Opera de Paris, sent ensalsada per lo públich y la premsa com per sas altíssimes qualitats mereixia.

També en 1887, va representar-se a l'Opera-Cònica, "Le Roi malgré lui", tres actes de Chabrier, ab la malestruga d'estrenar-se pocs dies avans del incendi d'aquell teatre.

En Chabrier deina casi acabadas algunas obras. Entre ellas, se citan: los "Muscadins" sobre un llibret de J. Claretie; "Le Sabbat" òpera-cònica, y "Briséis" drama lirich en tres actes, poema de Catulo Mendès, del qual havia fet conèixer son autor als seus amichs, alguns fragments, que prometian una obra de verdadera valia.

La sopa

Al inspirat y enginyós poeta D. Enric Molist.

Lema: *Prou arròs!*...

Distingit company y amich:
ab motiu de la poesia
que ab lo títol de "L'arròs"
publicà en eixa revista,
vindr avuy á contestarli
en defensa d'altre plat,
si no tan aristocràtic
molt més popularisat.

Es la sopa qui me inspira:
plat modest y humil com caps,
joir confort y dona aliat
á los pobres y als malalts.

La sopa es ple de tots los plats,
lo plat més humanitari,
ja qu' en tanta rica y pobre
es tot carni man y fet arri.

Desde el més rich al més cell,
desde el pobre hasta el més rich,
tant lo sabi com lo rich
de sopas tots s' han nutrit.

Desde la sopa escaldada
á la de ventre de porch,
n' hi farán per tot los gustos,
de mil substancias y d'ors.

Devant la varietat,
ab l' arrós pot competir,
vegis doncs la següent llista
que no 'm deixarà mentir;

Ous que tot la sopa ab peim
que pot ferre ab congre ó rap,
com també ab lluernia ó be rata,
que de totes menas val.

Qui no vulga sopa ab caldo,
la podrà fer de cigrons;
es molt bona ab mandonguillas,
y de gran substancia ab ous.

Pot menjar-se de quaresma,
recomano la adobada,
també es rica la de pisols,

per més ho es la dorada.

Per sopar pot ferse ab broquil
y sobre tot ab monjetas
que al hivern es deliciosa
menjada ben calenteta.

Aixís com també al estiu
quan per res delit no s té,
una sopa á la julien
es lo que passa més bé.

Quan un se trova delicat
ab dolors de cap ó ventre,
doncs una sopeta ab ceba
es lo que més prest l'alenta.

Y sempre per aquest estil,
en tota ocasió es provat,
que la sopa no ha deixat
de dar may bon resultat.

Fins á Vilasar mateix,
lo diuenenge qu'hi pujarem,
no us serviren pas arròs
sino sopa de rich caldo.

Quant un està tip de gall,
d'arròs y de cosas doltes

després d'una festa gran,
i què ve nos ve un plat de sopas!

Pels vells que dents no tenen,
per los nens qu'encara mamam,
si no fossin las sopetas,
i què'n patirian de gana!

¿No es també un quadre magnífic
que ha inspirat á més de quatre;
lo lledó repartint la sopa
á la porta d'algun claustre?

Y ab tota sa modestia rara,
á l'arrós pot ferli mella,
puix la sopa decentment
sol presentar-se ab soppera.

Crech doncs ab lo aquí expressat
que 's inútil ja insistir,
que també massa lectura
podria á n'algú ensopir.

No negaré del arrós
las excel·lencias cantadas,
mes las de la sopa, dich
que no debuen se' olvidadas.

Que si es cert que l'arròs te
mil amants que tras d'ell corran,
molt més milt ne trovarém
que buscan la sopa boba.

Y per fi, toté matein,
- cred tenir ralió de sobras -
avans d'escriure "l'arròs",
bé n'haurá menjat de sopas!
J. S. L.

Setembre d'1894.

Bellas Arts

~~Exposicions~~ ~~various~~

A ultims de setembre se reanudaren las exposicions semanales en el Saló Parí, que es una de les notes més característiques del moviment artístic barceloní. En la primera figuraren obras dels senyors Urgell, Agramont, Anglada (Hermengildo), Giliol, Gomez, Miralles, Garcia Rodriguez, y Mestre. De ~~elles~~ ^{entre} elles deuen distingir, un paisatge del Urgell que atrau per son sentiment poètic; un altre paisatge degut al senyor Anglada, que acusa un bon temperament d'artista: es un dels novells pintors que mis promet. Dos vistas de ~~la~~ ^{la} ~~campinya~~ ^{campinya} sevillana ~~del~~ ^{de} Garcia Rodriguez, se recomanen per son detall y colorit, y per fi, lo quadro del senyor Miralles, que representa una platja a la que s'banyan ^{resaltant} varias figuras: ~~est~~ ^{est} ell està pintat ab gallardia, ~~y~~ ^y aquell chic que distingeix i son autor.

Posteriorment han sigut exposats una aquarela de L. Merz Fontdevila, bastant insignificant; un quadro, generos impresionista d' D. Ricard Mir, y altres ja coneguts de Martinez Altés y R. Brugada. S.

Notas Varias

Un telegrama de Roma anuncia
lo mas passat que "Lourdes", l'última
novela de Emile Zola, acaba d'incloure
al index.

A Roma, hi ha una Congregació
de l'Index, composta de cardenals y
teòlegs encarregats d'examinar los llibres
sónersos a llur apreciació.

Aquesta congregació es un tribunal
que coneix solament los llibres que lo
hi sont denunciats y enviats, puix
els hi seria impossible ferse càrrec
de tots los llibres que s'publican en las
quatre parts del mon y susceptibles de
la censura.

Es precis doncs perque un llibre siga
inclut al index, ser denunciat y enviat
a la Congregació, qual prefecte es lo ma-
teix Papa. Dins la practica es raro
que un llibre siga examinat si no ha
sigut tingut una certa resonancia, o si

no ha estat denunciada per una persona competent, sacerdot i bisbe, i se fidel conegut de algun prelat romà. Lo treball seria insuperable sens aquestes restriccions.

Lo llibre es de primer moment confiat a un lector-redactor, qui senyala los passatges susceptibles de ofensar la fe, las costums o el respecte degut a la religió. Aquests passatges son examinats per la Congregació qui jutja de la oportunitat d'una condenació.

Si la condenació es pronunciada, queda el llibre inscrit ab son titol y el nom del autor y del editor al catàlech qual titol es: Index librorum prohibitorum, enviant notificació del acte al bisbe de la diòcesis dont lo llibre ha aparegut. Mes a mes se publica a Roma en un tomo especial.

Segon lo dret canònic, un llibre inclut al index deu ser retirat de la circulació per l'autor y l'editor, y la edició deu ser cremada o enviada al

piler. L'autor can dins la excomunió
ipso facto si no vol sotmetre's y aquesta
excomunió s'estén á tots los fideles
que llegeiren l. llibre desde el moment
que tenen coneixement de la sentència
del tribunal romá.

Entre los escriptors francesos del
present sigle qui han sigut condemnats
per l'Index, ~~entre~~ se contan Victor
Hugo, Balzac, Lamartine, Heine,
Michelet, Flaubert, Alex. Dumas,
Taine, Pué, G. Sand, Renan, Jules
Simon, etc.

Traduhim de "Le Gaulois" :

Lo sant patriarcha Francisco de
Assis, morí en 1226. Mes encara pot
veure's als encontorns d' Assis, no des-
cuidant-se may los habitants d' ensenyarls
als pelegrins, un redi qui Den va secar
instantáneament á la súplica del sant,
perque l'innomuri de l'aygua distreya
sa oració.

L'aygua - afirma una llegenda qual origen se remonta á sis segles - no hi corra mes desde allavors que al acostarse una gran calamitat.

Quant aquest fenomen s'produïa, lo bibe convoca al poble y ordena que es pregui per conjurar la desgracia que amenaça.

En 1870, l'aygua va corre pel riu poch temps avant la guerra y durant alguns dias seguits.

A París ha vist la llum lo primer numero de la "Revue Hispanique", revista consagrada exclusivament á las ciencias y literatura de la Peninsula espanyola. Los articles podran escriure, no solsament en francés, sino en castellá, portugués y catalá. La publicació apareixerá en los mesos de Mars, Juliol y Novembre, y es lo director d'ella, lo professor Fouché-Delbosq.

(Seguim)

En la crónica d'aquesta revista, trovem una notícia molt curiosa, la d'haverse representat lo 16 de Mars d'aquest any de 1896 "El Sí de las niñas" de Moratin, en llengua castellana, en el "Hôtel des Sociétés Savantes", per iniciativa de la "Société pour la propagation des langues étrangères en France", ab la particularitat d'esser la primera vegada que una obra espanyola ha ~~segu~~ sigut representada a París en sa llengua original. Set centas personas assistiren a aquesta sessió literaria.

Paul Boyerget,
el non immortal, l'autor de "Mensonges" y de "Cosmopolis", no descansa, per lo vist, sobre sos laureys anteriors, ni sobre sas recents palmas acadèmicas.

Han comensat simultaneamente a publicar sa última obra, en sos respectius suplementos literaris, "The

New York Herald", en la ciutat
empori de la America del Nord, y
"Le Figaro" a París.

La obra aquesta que s titula
"Ultramar" (Outre-Mer), conté las
impressions recullidas per Bourget,
durant un viatge de huit mesos a través
del Estats Units.

L'autor de "Sensations d'Italie"
ja demostrá ab aquest llibre lo que
pot fer ~~ab~~ aquest género de obras.
y l'assunto que acaba d'escullir es
a més curios y suggestiu, comprénentse
facilment l'interés que desperta l'
aparició de "Outre-Mer".

Se dividirá lo futur volum
en 12 capítols: I, "En alta mar" -
II, "La primera setmana" - III, "La
societat, una residencia d'estiu,
New-Port" - IV, "La societat, las
donas y las joves" - V, "El mon
dels negocis" - VI, "Els obrers" -
VII, "Els colossos y ls cowboys" -

VIII, "la educació" - IX, "Plahers
americans" - X, "En el Sur, Georgia"
- XI, "En el Sur, la Florida" -
XII, "Fornada".

L'índice, com se ven, promet molt.

Necrologia

Ha mort a Madrid lo llaurjat
poeta D. Antonio Alcalde Valladares,
quals composicions, inspiradíssimes mol-
tas d'altres, l'hi havian conguerit
nombrosos premis en varis certámens
públichs.

Lo 2h del passat setembre morí
a Madrid D. Ramon de Michelena y
Padrés.

En 1880 fou agraciad per Sa
Majestat Lléo XIII ab lo títol de comte
de Michelena.

Associat ab senyor Rovira, arrendá

lo Teatro Real, començant la cam-
panya famosa que portà a Madrid
los artistes més eminents del art líric,
ab aquells sons fabulosos y hasta alla-
vors desconeguts.

Seguin luego sol al la empresa
del Teatro Real, ab menos fortuna,
arribant fins al extrem de no poder
continuar son contracte per sis anys
prorrogables, y motivant lo cambi,
que donà lo teatro a altre empresa.

Lo comte de Micholena, afable
y servicial ab tothom, deixa un bon
recort entra la societat madrilenya
asidua al Real.

Res hi ha tan obstinat com una
raió falsa. Hausmann.

Lo transcurs del temps no'ns pro-
porciona més que una ~~seua~~ satisfacció:
l'oblit de nostres dolors. G. Sand.

La misantropia té per primera font
lo descontent de si mateix. Rousseau.

Necrologia

Ha mort a París Victor Koning, qui havia sigut en el transcurs de sa vida, periodista, autor dramàtic i empresari. Era un dels autors de la afortunada i famosa "Madame Angot". Durant lo temps qui fou empresari del "Gymnase" i de la "Renaissance" estrenà bon nombre de obras qui han quedat de repertori.

Casat ab la estrella de son teatre, la celebre actriu Mme. Jane Hading, se divorciaren al sis anys de matrimoni, contrayent segonas nocies algun temps després ab una altre actriu no menys coneguda, Mme. Raphaële Sizo.

Desgraciadament en las empresas ~~quitas~~ teatrals qui emprengué, li feren perdre a més dels quarters la salud, sent aixó principalment la causa de son fi precipitat.

Victor Koning, no contava més que 52 anys.

Crònica

Han passat alguns dies en aquesta ciutat los populars escriptors senyors D. Carlos Frontaura y D. Enriqueta Perea Escrich, que vingueren de Madrid, per fer entrega de sos treballs literaris a varig cases editorials de Barcelona.

Se ha publicat lo volum tercer del "Manual de novells arlits vulgarment apellat Dietari del Antich Consell barceloní", que s publica a expensas del Excel·lentíssim Ajuntament per iniciativa dels concejals D. Frederic Schwartz y D. Francisco de A. Carreras y Candi. Lo mencionat volum compren los anys 1478 a 1533.

Los homens son menos inconstants
que versatils.

La música que Bizet escrigué per l' "Arlesiana", no era pas desconeguda pel públic barceloní, ja que'n distintes concerts y en distintes épocas s' havia executat en forma de suite, tal com lo mateix tant l' arreglà en vista del poch éxit que obtingué la obra de Daudet quan s' estrená en 1872 en el Vaudeville de París.

Pero avuy se 'ns apareix dins son march y podem apreciar en tota sa valia la intensitat d' expressió que l' enriqueix, ara tendre e ingénua com apassionada y tènica més tart. Al mateix temps la índole del drama doná lloch á que el músich se valgués d' alguns cantos de la mateixa terra per pintar: inspiració del poble que filla de son temperament, ens atran y 'ns fa sentir com cap altre. Per aixó la impressió causada ha sigut més fonda que no ho havia estat fins ara. Y es que la música no entra pas sols pel oïdo, també entra pel

ulls y aquesta serà sempre la ventallja
que'l drama musical per sa expressió
doble, tindrà sobre lo poema purament
simfonic. D'arreu endavant al sentir
algún fragment de la composició que's
tracta, la nostra imaginació evocarà
desseguida las figuras del drama que
m'hist realitat a la escena: ens enter-
nirém al recordar l'abandon del Benedit;
compadirémnos dels sofriments de Frederic,
y la dolcesa del poetic Adagietto: fidel
mirall de las venerables figuras de'n Bal-
tasar y la Renanda, ens semblará encara
més plácida pintant la pureza d'aquellas
duas ànimas privilegiadas.

Es maravellós com la expressió
gráfica de la escena, descobreix la in-
tenció de la música, al mateix temps
que aquesta ajuda á farnos comprendre
la intensitat de sentiment que'l poeta
y l'actor no logran ab la paraula y el
gesto. Exemples d'aquesta mena, ne
trovém en "L'Arlesiana" á cada pas.

En primer lloc, totes les escenes en quina intervé el Benedit i especialment la del segon acte quant sa mare en un arranc subit d'amor maternal, l'olla comnosa l'abassa; la dramàtica frase que en distintes ocasions jointa la congoixa de Frederic en sa lluita entre l'amor y el deber; la entrada de Renanda; la hermosa melodia expressió fidel del amor tendre y desinteressat de la Piseta, y sobre tot las escenas en que intervien los coros que ab sa esència popular acusant la localitat del quadre.

La música doncs, fundida admirablement dins lo drama, dona color y ambient a la escena y no fa sentir ab los personatjes, essent ja impossible deslligar la una del altre, puix perdria lo libre sa part més rica d'expressió, aixis com la música desposseïda de son comentari gràfic, perd lo relleu que ha adquirit dins aquell march,

al mateix temps que palideix la intensitat de la força dramàtica.

La execució que ha obtingut en Noretats, es la acostumada pels nostres misidors quant no hi ha una força superior que els impulsa: falta de precisió, sens relleu de cap classe d'uns l's que permet la variació de matisos, pobresa d'expressió, etc.; en resum, un desempeny passadís com lo que era d'esperar. Lo públic feu repetir la overtura y el minuet, y cridà a las tanlas després del quart quadro al mestre Sr. Padurini que dirigí la orquesta. Los corsos bastant insegurs. Es de creure que tot haurá millorat en las representacions successivas.

J. S. C.

Notes musicals.

Lo concert LII, primer de la temporada, per doni l' "Associació Musical" el 1r de me corant, n' tregí algo més concorregut que de costum.

Lo programa, hont hi figuraven obres de Saint-Saens, Tchaikovsky, Massenet, Grieg i Max Bruch, autors poch coneguts del nostre públic, no deixava de tenir lo seu atractiu. Los números més importants, eran la "Sonata" en Do menor, obra 32, de Saint-Saens, per piano i violoncello i el "Fris", obra 5, de Max Bruch, per flautí, violoncello i piano. La "Sonata" de Saint-Saens, lo mestre més clàssic de la escola francesa, es una de les obres que més bona impressió ens ha causat, entre les moltes que d'aquell autor coneixem. La claretat i bellesa de sos motius, la elegància de sa construcció i la naturalitat de son desenvolupament, avaloren aquella obra, que no us doldria gens de tornar a sentir en algun dels concerts successius. No es menys recomenable tampoc el "Fris" de Max Bruch. Es la primera obra

important aqueina, que sentiam de
son autor. Ella revela i un misticisme
de bona cepa, amamentat ab las
obras mestres dels grans clàssics. La
frescura dels motius y la facilitat ab
que los temps estan desenvolupats, donan
a l'obra lo sello genuïnament alemany
y que tant la fa assemblar a las de la
mateixa indole de Mendelssohn, Schu-
mann y Brahms, encara que no las
igualen en ~~genialitat~~ genialitat.

Fant la Sonata com lo Trio, foren
molt ben executats per los srs. Pellicer,
Castro i Ibarquien, distingintse espe-
cialment per la unitat de conjunt y
per son mecanisme intachable.

La senyoreta Viñas, acompanyada pel
Sr. Romani, cantà ab molta expressió y
excelent estil, una romansa de Tchaikovsky
y una altre de Massenet, extraïda del "Werther",
en la primera part y quatre melodies de Grieg
en la segona. Justada per los aplausos de
la concurrència, se veje obligada a repetir
"Les larmes" del Werther, que es la página
mestre de la inspirada partitura de Masse-
net y "Plus blanche est mon amour" de Grieg,
preciosa miniatura, que ab tot y haverse repetit
no's causava l'publich d'escollar.

15/10 = 94

L'shangrin.

Revista teatral.

Madrid. - Desde setiembre los teatros van animantse y recobran su vida activa. Después del Roncea, Apolo y Lara, han abierto sus portas los teatros Martin, la Comedia ^{y la Zarzuela}, prometiendo ferho tambe ariat el Real y la Princesa. En agust ultim actuará la compangia dirigida per la Maria Guerrero, que devia traballar en el Español, mes con las obras d' aquest teatro van largas, se ha decidido prendre lo de la Princesa.

Lo teatro de Apolo ha reanudat las representacions de la popular "Verbena de la Paloma" y con obra nova ha donat "El capitan Mefistofeles" que's fen un rich pesada per lo larga. La musica del señor Mateos va agradar mes que el libre que resultá ser del sr. Criado y Locat.

La empresa de Lara acaba de contractar al aplandit y festejat

actor Romea, qui debutà en la celebrada comedia "Zaragüeta" que deu estrenarse un d'aquests dies en Eldorado de Barcelona. Jan en dita obra com en lo saynete "El baile de Luis Alonso" lo senyor Romea se manteni en una altura envidiable dins lo género que cultiva. En lo mateix teatre s'estrenà "das solteronas", passa en un acte del fj. Criado y Locat, que no te res de particular, però la perfecció ab que s'igüé desempengada per la companyia de la tra. Valverde, contribuint a que obtingués la obra un éxit halagador.

Lo Teatre Martin, inaugura la temporada ab una companyia bastant discreta que treballa baix la direcció del conegut actor Sr. Manini, havent representat fins ara ab molt bona ^{acceptacio} ~~ad-~~ ^{tracio} ~~trada~~, lo proverbi en dos actes del Sr. Blasco "No la hagas y no la temas" y entre altres obras ben escullidas

lo graciosíssim saquet de R. de la Vega
"Pepe la frescachona".

Lo 29 de setembre inaugura sas
funcions en el teatro de la Comedia
la companyia que dirigeix lo f. Mario.
Las obras escullidas pera la primera
nit foren "La Mogigata" de Moratin
que el publich trova molt passada de
moda y lo saquet de R. de la Cruz
"Las preciosas ridiculas". La com-
panyia del f. Mario no ha sofert
altre cambi que la entrada de la
senyoreta Cobenas pera suplir a la
senyoreta Guerrero. La senyoreta Co-
benas sigui molt ben repuda pel pù-
blich assidu a n' aquell teatro, havent
sigut també jutjada bastant favora-
blement per la premsa, després de la
representació de "La loca de la casa".

Lo primer estrenu de la temporada
tingué lloch lo 6 de octubre ab una
comedia en tres actes y en prosa, ori-
ginal de D. Jacinto Benavente, y qual

4.
títol es "El nido ajeno". Es aquesta la primera obra que ha escrit pel teatre lo seu autor, que es molt jove encara, y si be revela la obra un ver instint dramàtic se ressent en cambi per la falta d'experiencia. Lo final sobre tot es lo que més danya a l'obra, per la falta de lògica, y desagrada en gran manera al públich.

Un distingit escriptor resumí son parer ab la següent frase:

- Aquí hi pot haver un autor... però no hi se venre la comedia.

La execució fou benben discreta per part de la Cobenas, en Cepillo y Guiller, pero qui s'emportà la palma sigui la Sr^a. Alverà, per lo molt be que interpretà son paper. Lo públich acullí benavolament l'obra, fent sortir al autor al acabar los actes segon y tercer.

En la Zarzuela actua la mateixa companyia que treballa fins ara en

3
El Fívoli de Barcelona ab alguns nous
artistas. La sala del teatre ha quedat
molt embellida ab las reformas que s'hi
en fet, bair las ordres del nou empresari
D. Joan Elias, y la il·luminació elèctrica
dona nova vida al local. En la nit
de inauguració se cantà la popular
"Marina", haventse reanadat tot seguit
las representacions de la festiva "Miss
Helyett". A aquesta, seguirán "La
Teléfonista", "El Col·legial Fotó", "Miss
Robinson" y "El Húsar" reformat.

En el teatre Pomea, acaba de
tenir un èxit dels més ruidosos, lo
nou juguèl del aplaudit autor de
"La gran via", D. Felipe Perez. Lo
títol de la nova producció es "De
P. P. y W." y encara que d'assunto
sencill, se recomana per sa forma ex-
quisida. La música del mestre Rubio
acompanya perfectament al llibre,
y ^{en} la execució se ha distingit notable-
ment la triple Loreto Prado.

París - Los dos estrenos més
sensacionals, desde lo primers de
setembre, han tingut lloch aquests
últims dias en la Opera ab l'
"Otello" de Verdi y en la Comedia
Francesa ab la nova obra del poeta
Richepin "Vers la joie!". Ni l'un
ni l'altre han plasent en general.
L'"Otello" del mestre Verdi, ab tot
y acostarse al drama-lirich modern
tal com avuy se tracta, conserva encara
algunos resabís de l'antiga factura,
y així degut més al llibretiste
qui al mateix missich. No obstant
no se ha deixat d'admirar y aplau-
dir las més bellas pàginas de la par-
titura que no son escasas y en primer
lloch la primera mitat del quart acte.
La presencia del illustre Verdi en
lo teatro, doná abans molt vellen
al estreno, fénteli una ovació gran-
diosa quant apareguí en lo palco
de la direcció, mostrant en son pit

la gran creu de la Legió d'Honor,
que'n aquells instants acabava de
concedirli lo President de la República
en persona.

"Vers la joie!" de Richopin,
causà una desilusió completa, puix
s'esperava molt més de lo que es.
L'autor ha qualificat l'obra de
conte ben, però al públich li hi
ha fet l'efecte d'una opereta sense
música. Dels cinch actes que conté,
los dos ultims son los millors, espe-
cialment lo quart. Mes en conjunt,
l'obra ha resultat una equivocació.

Gracias á alguns bons versos que la
avaloran y á la esplendides del
decorat, l'obra podrà aguantarse
algun temps, pero difícilment arri-
barà á la centèsima.

En los demás teatros trobarem
moltes reprises, pero poch estrenos.
La major part han obert las portas
ab obras ja conegudas y d'èxit segur.

8
Així trovem "Nos bons Villageois",
un dels primers èxits de Pardon,
en el Gymnase; en el Vanderille
la cèlebre y centenaria "Madame
Sans-Gêne" que segueix triomfalment
sa carrera; "La femme de Claude"
famos drama de Dumas, fill, que
interpreta magistralment la Sarah
Bernhardt en la Renaissance, y
per fi mencionarem "Le Vieux Caporal"
que s dona en lo teatro de la República,
antic melodrama prou conegut del
publich barceloní, pour no es altre
que la ~~para~~ molt anomenada "Aldea
de San Lorenzo".

Los inichs estrenos verificats
hasta ara, han sigut en el teatro
Cluny ab "La Mairaine de Charley"
comedia burlesca en 3 actes de H. M.
Maurici Ordonneau y Brandon Thomas.
Aquesta obra es un arreglo de la comedia
inglesa "Charley's Aunt" que ha obtingut
un èxit fabulos en Londres y a Berlin

9
hont actualment s'està representant en-
cara: d'arreglo francès no deixa res
que desitjar y ha sigut molt ben acullit
pel públic parisien.

En Variétés se ha estrenat també
ab bon èxit, "d'Article 214", comedia
en tres actes, de Ml. Sylvane y Ordonneau.
Es una bonica obra del gènere de "Clara
Sol": delicada, plena de moviment y
de fina observació. En aquest mateix
teatre se han reanadat las funcions
de Mme Judic, qui debutà ab "Lili".
Com de rigor no escaseja la concurrència
molt aplausos. Q'è opereta aquella
seguirà "Mamizelle Nitouche" y las demés
del repertori favorit de la celebrada es-
trela.

Per acabar solo nos falta fer menció
de la nova comedia representada en el
Odeon y titulada "Bertrande". No
te mes que un acte y es original de Mr.
H. de Houspierre, pero es una obra tan
acabada, de un sentiment tan delicat y

d'assumpte tan simpàtic, que se pot posar al costat de les produccions més recomenables del repertori corrent.

En el Deutscher Theater de Berlin, se han representat "dos teixidors" de Hauptmann, que han donat lloc a variats incidents sensacionals, degut indubtablement a haver sigut privada avans dita representació per la policia. En la sala abundaban los socialistas, que al final del acte demostraven son assentiment d'una manera per demés ruidosa, ~~dirigitas~~ ^{com se suposa} mes que al mèrit literari a las tendències de la obra.

Aquestes manifestacions al estil meridional, son poch frequents en Alemania.

En un dels més importants teatros de Bruselas, s'està representant ab molt èxit "L'Arlesienne" de Daudet, música de Bizet.

A Milán, tingui lloc en lo
passat mes de setembre la inauguració
del "Teatro Lirico Internacional" al
frente del qual se trova com empresari
lo conegut editor italià Sr. Longo.
La intenció d'aquest senyor es protegir
als joves compositors de Italia, fentlos
representar las sevas obras y donar a
conceir al mateix temps, las partituras
que alcansin més éxit al estranger.

En la mateixa nit de inauguració,
s'estrenà la òpera "Martyre!" del
compositor grec Sr. Samara, havent
obtingut una acollida poch calorosa.

A Stockholm s'està representant
ab molt gran éxit la preciosa producció
del dramaturg espanyol Sr. Echegaray,
"Mariana". La obra ha sigut de-
sempeñada per los arxius actors del
Teatro Real Dramatic. J. S. L.

Octubre 1896

Crònica

Lo diumenge 21 de octubre, tingué lloch en casa el nostre benlloçut amic y prop parent D. Bonaventura Sala, una animada reunió al motiu de celebrar los dias de sa esposa Mercedes, ja que en lo dia senyalat de la Cerge, nostra patrona, se trobavan fora d'esta ciutat.

La festa resultá de las més espléndidas y digne sols de compararse ab los celebrats assaltos del carnaval passat. Desde las cinch de la tarde fins á las onze y mitja de la nit, rebullí per los salons de la casa una animada jovenalla que incansable ballava sens descans. ¡Quín florit de nenas macas y quín sortit entre el jovent! Com de costum, son los brots del arbre genealogich de la familia Crespi y Costa qui forma la majoria y aints es clar que us hi faltan ni lo Maspons, ni lo Salvat, los Caballer y los Segarra, com tampoc los Farran y lo Maristany. Las familias

Sala y Godàs, també hi estan ben representadas y entre los amichs ó invitats á la festa s'hi trovan las señoretas Arteaga (Mercedes y Crisbina), Gensvera Guimet, Josephina Foll, l' Antonieta Salvat y Espasa ab sa cosina Aida Espasa y los joves Manolo Salvat, Joan Alsina, Pepe Torba y Pedro Felles.

Per allà á las vuit, passaren las parellas al menjador hont se servirà un variat y exquisit refresch. d'aspecte de la taula rodejada de caras rialleras y de las més bonicas de la terra catalana, dava goig de veurer. Las personas per qui la Joventut es ja sols un recort, se ho miravan embadalits y escoltant las frescas riallas que com un eco repercutian d'extrém á extrém, pensarian; qui pogués tornar á serhi!... Un cop las bocas satisfetas se reanudá la dansa, que ab prou desespero de las mamás no acabava pas may. Cada ball que s'comensava era l'últim,

pero com succehein ab las cireras, ab
aquell se n'hi trenavan d'alires.

Mes tot ~~sema~~ en lo mon te fi, y
arribá la hora de despedirse, no se
si ab més pena que goig; goig per les
horas passadas y pena per lo quitas
que havian sigut.

Poden estar satisfets los senyors
de la casa per l'exit gran de la festa
y procurin repetirte prompte, ja
que ho desitjan ab delit quant l'in-
gueren la sort d'assistirhi.

Novembre - 96

Aquest tan notable despectament a la
curiositat pública, diu Mr. Flammarion,
s'explica fàcilment per las maravellosas
gestas conquestas de l'astronomia contem-
porània y per l'admirable precisió de
certs resultats obtinguts. A menys de tenir
lo cor empederint y lo cervell debilitat, es
difícil dir-ne de veure'n certa emoció
devant la poderosa ciencia. Si, per exemple,
declaram conèixer millor en conjunt la
geografia de Marte que la de nostre globo
propi, l'auditor q' el lector s'inclinaria
cap al scepticisme. Mes si c'hi n'ell li
ensenyem, siga ^{per medi de} ~~per~~ un instrument, siga
en un llibre, las reus del pol nord o del
pol sud de Marte, ell mateix constatarà
que seria impossible de ^{cap} ~~manera~~ modo fer-ho
pera la Terra, y així li provarà eviden-
ment que no es més fàcil lo coneixement
d'aquelles regions que no pas las nostres.

Per exemple:
~~En~~ una de las nits primeras d'octubre,
vam medar, i l'observatori de Juvisy, la

longitud de la neu polar que cobreix en aquest moment el pol sud de Marte. El diàmetre d'aquesta neu es de 640 kilòmetres. Hi ha dos mesos que era de 1,700 kilòmetres. Aquestes neus, resplandents y escalfades pel sol, se venhen fondre rapidament de nit en nit per diu aires. El solstici d'estiu va arribar perç aquest emisferi de Marte, lo 31 de juliol passat. Actualment estan allà en ple estiu, un estiu duas vegades mes llarg que el nostre. Les neus aniran fondeixent y ariat lo pols quedará lliure, fins a la fi d'estiu la mar hi es navegable.

També hem arribat a saber que l'any de Marte es de 686, 960 segons, es a dir de 686 dias 23 horas 30 minuts 41 segons. Mes com aquell any volta un jauch rich mes a poch a poch que el nostre, lo sen any no comença mes que 668 de ~~los~~ ^{seus} dias. En total, lo calendari dels habitants de Marte se compon de dos anys

consecutius de 668 dias y d'un any bisest
de 669. Igual que a la Terra, los anys
de Marte no contan un numero exacte
de dias, y vanament s'haurán intentat
també més d'una vegada reformar lo
calendari sense ^{lograr} deixar-lo perfecte.

L'epoca en quina los habitants de
Marte podran comunicar ab nosaltres
no ha arribat pas encara o qui sab si
l'epoca aquella no haurá ja passat.
Tots los estudis cosmologichs s'avenen
per presentarnos agunt planeta com an-
terior al nostre, puix qu'esta mes allunyat
del Sol, y com havent seguit mes rapidament
las fases de sa vida astral, puix qu'es mes
petit y mes flenger. Imposible ens es ima-
ginar las formas que haurán revertit los
sens vivents; mes imposible ens es també
pretendre d'altra part, que las forsas
de la naturalesa, que son iguals a las
nostres y exercint se si fa o no fa dins
las mateixas condicions (atmosfera,

climas, estacions, vapor d'aigua, etc.),
hagin permanesent esterils per un mira-
cle perpetu d'aniquilament, mentres que
sobre la Terra desborda per tot arreu la
varia de la vida, i sobrepuja per tot in-
mensament la força generatriu dels sens
a la producció real i durable. Mes si
qual siga la forma de la humanitat mar-
tiana, aquests germans del Cel deuen
sernos superiors per moltíssims rahons.
La primera es la difícil que seria ja
trovar una especie humana menos inte-
ligenta que la nostra.

La segona rahó es que'l prognós es una
lley absoluta i quina res pot resistir. Si
doncs los habitants de Marte han començat
per la infancia, los sigles els hi han donat
la edat de rahó, y son estat actual pot
representar lo que será nostra humanitat
dintre alguns millons d'anys. Una
tercera circumstancia en son favor es que
ells se trovan en millor situació que no-
saltres per desferre més aviat de la

pesantès de la materia. En aquest món,
la densitat d'un metro-cúbic d'aigua,
de terra o d'altre cosa, no es més que
les set dècimes parts de lo que seria en
la Terra, y lo pes es sols de trenta vuit
centèsimes: un kilògramo transportat
a Marte no li pesaria ^{mes} que 376 grams,
y un home o una dona del pes de 70
kilos. no li pesarien mes que 26.

D'altra part, los anys son allà propo-
si de dues vegades més llargs que els
nostres, y per fi, las condicions cli-
matològiques semblan serhi molt mes
agradables. Resultant en tot bon
número de notables avantatjes a favor
dels fills de Marte.

Ara be, si a n'ells els hagües acu-
dit ferosos senyals, no es pas arreu que
tindriam d'adonarnos. Cap ratió pot
fernos creure que ells hi pensin ~~gran~~
al mateix temps que nosaltres y fins
ara no han esperat. Pot ser van
ells intentarho fa dos o tres cents mil

anys, avans l'aparició del home. Pot
ser tornaren a dirigir-se al nostre plane-
ta, dos o tres mil anys enrera solament.
No havent ^{rebut} may cap signe de vida,
haurán acabat per creure ~~se~~ o que en la
Terra no existeixen habitants i be
que res els preocupa los misteris del
univers..... Tal era aixís ahir i ...
tal es avuy encara. * * *

Novembre - 9^h

Neurologia

De Viena ha vingut la nova de la mort d' Alfons Czibulka, director d' orquesta y compositor, qual musica de ball especialment era popular en Austria - Hungría y Alemania. Una de sas obras "Stéphanie-Garotte" composta ab motiu de las bodas del arxiduc Rodolf ab la princesa Estefania de Bèlgica, ha donat la volta al mon.

Després d' haver dirigit en distints teatros de l' Austria y en el Carl-theater de Viena, Czibulka signé nomenat music major del 19.º regiment d' infanteria, y ab dita banda verificá continuas excursions artisticas pel estranger.

Czibulka era húngaro de naixement. Mor als cinquanta dos anys, deixant més de tres centas pessas de musica y algunas operetas, la majoria de las quals han quedat de repertori. Una d' ellas "Tasqua florentina", signé representada ab éxit regular en Eldorado de Barcelona,

Ja quatre ó cinch anys, per una companyia d'opereta italiana.

— En la primera quinzena de novembre morí a París, M. René de Récy, un dels crítics musicals més notables de la veïna nació. Actualment publicava ses importants revistes en la "Revue Blene" y era al mateix temps anticollaborador del "Guide musical" de Brusselas. M. de Récy, encara que ocupava aruy dia un lloch distingit en lo ministeri de hisenda, havia fet de jove serios estudis musicals y era íntim amic de Saint-Saens. Ses críticas eran de las més consideradas, puix demostravan una inteligencia culta, un gust delicatíssim y un judici expert.

Novembre - 96

Notas musicals

Entre los obsequios que de motu
de sa virginitat a Barcelona, festejaren
al Excm. é Illm. Sr. D. Serafi Cretoni,
Nunci Apostòlic, mereix especial menció
lo concert celebrat en la casa-palan
de D. Eusebi Güell, lo 25 del passat
octubre, y al que tinguérem la honra
d'assistir.

La novetat del programa, lo
contacte ~~ab~~ un auditori tan selecte
y la magnificencia del lloc ont se
celebrava la festa, nos transportava de
goig y entusiasme. Fins no haja re-
corregut per dintre lo palan del Senyor
Güell, no pot formar-se idea de lo
que enlagra l'esperit y admira, l'
atrevida y original arquitectura interior
de corredors, escalas y salons. Mes un
a la grandiosa construcció, acompanya
una riquesa de decorat y un derroche
tal de fantasia, ^{que} lo visitant queda

alelat, la imaginació s'exalta y abstract
del món real, li sembla allò un quènto
de fadas.....

Eran pocs minuts més de las nou
quan lo Ximí de S. P. entrava en lo
gran saló, acompanyat del bisbe de
Barcelona D. Janne Catalá y d'al-
guns senyor canonges. Fot seguit se
sentiren los primers acords de la "Tri-
mavera" de Grieg, y á la coneguda y
may prou sabrejada melodia del
mestre norueg, seguit l'himne á
Apolo, que junt ab lo fragment del
segon acte de "Garraf". Del mestre
Garcia Rolles, constituían l'atractiu
més poderós del programa. L'himne
grec dedicat á Apolo, fon descobert
en unas escavacions practicadas á
Delphos, en lo mes de novembre del
any passat, y se dona com á segur
que data de tres segles avans de
J.-C. Lo nom del seu autor se ignora.
Traduhit á la notació moderna per

Mr. Feodor Reinach y ab un acompanyament adequat a son caràcter y origen, arreglat de Mr. Fauré, se ha cantat ab éxit gran a Atenas primer y més tard a París, Londres, Brusselas, etc. L'audició doncs que s' donà a casa D. Ensebi Güell la nit aquella, signé la primera en Espanya. L'Himne a Apolo fou escoltat ab molta atenció y agrada o mellor dit intererá més per son valor històric que per son merit musical. Es com si diguessim una especie de cant pla afeminat. Lo més característich de la composició es la forma cadenciosa de certas frases y la vaguetat de ritme. L'acompanyament per arpa, flauta e instruments de corda, donà més color al cant y lo feu més suau.

Las escenas del segon acte de la ópera "Garraf", composició del mestre senyor Garcia Robles, obtingueren una entusiasta acullida, de manera tal que en la tercera part se tingueren de repetir

en extens. Les melles y més distingides qualitats que avaloren las obras del senyor Garcia Róller, se trovan remidats en aquella: una inspiració noble y franca y castissa de la terra mes a mes; una armonisació plena y rica en detalls; la intenció dramática de la música ben aplicada al poema: tot englobat dona valor gran al conjunt y posa en haurós lloch lo nom del mestre català. La interpretació dels principals personatges a càrrec de las ~~senyores~~ senyoretas Gachs, germanas, y dels senyors Ribas y Bonet, signé molt notable.

En lo mateix concert tinguerem lo punt d'aplandir de nou lo precós Nocturno del mestre Rodriguez Alcántara, que 's recomana tan per la elegancia de factura com per la exquisitat de sentiment.

Com havém dit ja avans, la festa resultà espléndida y quants tingueren la honra d'assistirhi, en guardaran per sempre un bell recort.

(Seguim)

Notes musicals:

La dècima tercera audició de música de càmera, que celebrà l' "Associació Musical" lo 4 d'aquest mes, signé una de las ~~mes~~ acullidas ab més exit. Per val á dir que las duas obras que s'interpretaren eran substanciosas é interessants en gran superlatiu, y si donem la preferencia á la Gran Sonata de Beethoven, dedicada á Kreutzer, per las moltes bel·lesas qu'endon y per l' acabada execució del senyors Pellicer (piano) é Harguren (violí), la novel·la del Trio en si, obra 8ª de Brahms, pera piano, violí y violoncello, era prou pera contentar y satisfere al més exigent qui sols en la variació trova son gust.

Johanes Brahms (Hamburg - 1833) fa temps ja que s'considerat per tot arreu com lo més clàssich dels mestres contemporanis, no sols d'Alemanya sino de tot Europa, y sas obras sinfòniques, sos incomparables lieder y son rich

repertori, dins lo gènere nomenat la
càmera, van ~~extenent~~ per lo món ci-
vilisat y acreixentant la fama, que
Schuman quaranta anys enrera havia-
li ja pronosticat.

Brahms es poch conegut del pu-
blich barceloní. Lo primer que d'ell
va conèixer sigueren las Danças hün-
garas, que'n Vidiella fe sentir al
piano y més tart s'han repetit ab
aplauís en los concerts de la Societat
Catalana. Las danças aquellas es lo
menos personal del mestre hamburgués,
com son titol característich ho dona
a comprendre, y fora d'ellas sols re-
cordem que s'haji tocat un quarteto,
obra 25, en las últimas sessions de la
Catalana.

Lo trio (obra 8) ab tot y ser un
dels seus primers treballs, entre dins
son estil més caracterisat. Dins d'
ell hi trovem una varietat riquíssima
de ritmes, que sorprenan pel rellen

que alcansen y per lo apropiats que
s' trovan dins lo caracter ó timbre
especial del instrument á qui estan
aplicats. També s' recomana lo tre-
vall armonich, concenciós y depurat,
encara que alguns acords per lo atrevit
resultan un rich agres. L' únic de-
fecte de la obra, si per tal se pot tenir,
es l' ausencia casi total de sentiment
humá. Las frases quitas ó trencadas
paran sucesivament d' un instrument á
l' altre sense aparent desenvollop: d' aquí
certa sequetat de cor, anulació volun-
taria de sentiment, que perjudica á l' es-
pressió que'n tota obra artística busquem.
Apart d' aixó, la composició se impo-
ra per la severitat que respira y lo acabat
de conjunt.

La execució, deixant apart lo
Scherzo, que s' tingué de repetir, pecá
un rich de insegura; mes individualment
tan l' un com l' altre, los senyors Pellicer,
Barguren y Castro, feren gala de sa

bona escola y de sas qualitats recomen-
tables.

Un aplauso doble, debem avans
de finir las presentis ratllas, als senyors
Pellicer i Bargueren que en la interpre-
tació de la Sonata de Beethoven, esti-
gueren á una altura, en que pocas ve-
gadas se us havian mostrat. Lo de-
lectós andante con variazioni signé
tocat ab tal relleu y perfecció, que
era impossible posarli títol. Quiso
ens agrada trovar als artistes de la
terra.

Lohengrin.

Novembre -94

Novembre - 9^h
Bellas Arts

La exposició de'n Santiago Rusiñol a ca'n Parés, signé l'aconteïment artístich del mes passat. Fatorge foren los quadros que'n lo lloch d'honor del Palé aquell, quedaren exposats, y 'l visitant sorprés, devant lo progrés erident del renombrat artista modernista, no s'avia a quin dels millors quadros dirigir los ulls.

D'entre ells se'n portan indubtablement la palma "la capella del Sant Sepulcre" y "la morfina" per son tamanyo, però més modestos y ab mérits iguals ens atrahuen "do pati blau", "Escullint flors", "Camí del cementiri" y lo "Pont sobre'l Sena".

Y ~~cançons~~ veuren que la gent que un temps soureya incrédula devant las tentativas més o menos fructuosas d'aquell artista, avuy s'ho mira ja ab cara més seria; s'hi entreté, observa

y compara; lo sentiment intern y
la sinceritat que en los nous quadros
descobrein, la fan simpatisar ab l'
autor, y verament impresionat: "ainò
ja me agrada més" tot sortint lo visi-
tant murmura.

¿Es doncs l'artista o l'públic
qui evoluciona? Dificil ens seria
dirho. Mes jo crech que si l'públic
va il·lustrantse, també l'artista se-
gueix per la bona via, treballant en
pro del art y en busca de la bellesa.
Las obras que ultimament ha exposat
en Ruinot, no son ja aquelles figuras
abocetadas y aquells paisatjes líquidos.
En las figuras d'any, los contorns se
dibuirian, prenen relleu y al mateix
temps una vida interior las alenta.
Los temas al ayre lliure los trovem
més ben esculhits y acabats: lo color
s'amalgama y distorsionantse per
aquella duresa de avans. En fi,
las promesas de un temps passat

venen complintse y tras la voluntat y perfidia del deíneble se trasllueix lo domini ja del mestre. Ho dic per n Rusinot, lo mateix que son company en Casas, deixin apart la servil imitació del natural y emprenguin obras d'alt vol, d'imaginació a la part que vida propia, no dubtem que arribarán molt lluny, ja en dominan l'art y tenen prou forces per lograrho.

En las següents setmanas han sigut exposadas en lo mateix Saló París, varias obras de Joan Baines, que no m'induen res de nou; insignificants apuntes de n Raurich; dos aquarelles de n Mas y Fontdevila, simpáticas de color; un quadre de gran tamany de n Friadó, representant un menjador de la Casa de Caritat y bona de poca interès, però per ser una obra d'estudi de taller y un quadret de gènere de n Famburini.

do quadros de'n Fricadó, pot passar com obra d'estudi i de taller y el de'n Tamburini, encara que molt net de color y ben perfilat, resulta bastant insignificant.

La escultura de Venanci Vallmitjana, representant lo Pare Gallifa, sentat en lo pal y agarratati, es una obra que ab tot y el mèrit que poguim donarli los inteligents, es fàra repulsiva a tota persona de sentiments delicats.

Ultimament hem vist en lo mateix lloch, un quadret molt elegant de'n Miralles; un altre de'n Casas, distingit com tot lo sen; alguns apuntes de'n Brull, y varios quadros deguts a J. Carreras, alguns de regular tamany y que pertanyan tots a l'escola impresionista més accentuada. Pot ser que treballant guanyí bon rich lo precitat pintor, pero lo d'avuy deixa bastant que desitjar com a dibuix, assumto y colorit.

També ha estat exposat un grup escultòric en barro del jove artista senyor Bernadas, molt ben fetet y esmerat en los detalls.

Lo teatro al estranger

Madrid. - Lo dia 27 del passat octubre, obri de nou sas portas lo Teatro Real, inaugurant la temporada ab lo notable spartito de Verdi "Otello". La interpretació d'aquesta obra encomenada a la senyora Fetrassini y als senyors Mariacher y Menotti no deixà res que desitjar. Lo libre: Mugnone que dirigia per primera vegada a Madrid, obtingué un triomf. La sala estava brillant.

Quatre dies després debutaba lo famós tenor Masini ab "Lohengrin". Aquest renombrat artista feya deu anys que no s'havia deixat ~~per~~ sentir del publich madrileny. Encara que un pich emocionat y no del tot en lo ple de sas facultats, signé ben rebut y aplaudidissim en distintas ocasions. Més tart ha alcançat ruidosas ovacions en la "Sonámbula" y "Barbero",

haventse distingit igualment en aquestes dues obres la senyora Pinkert.

En lo mateix teatre se han cantat ademés ab fortuna varia, "Aida", "Gioconda" y "Fannhanser".

Com anunciavam en la revista passada, la companyia dramática dirigida per le Maria Guerrero inaugura sa temporada en lo elegant teatre de la Princesa. L'obra escollida fou la preciosa comedia de D. José Echegaray "Un critico incipiente". Lo quadre en conjunt resulta un ridi desigual, pero conta ab algun artista de valia.

Entre las obras representadas fins avuy, debém distingir "El vergonzoso en palacio", "Don Juan Tenorio", "Mariana", "La loca de la casa" y "La Dolores". La primera novetat serà la "Maria Rosa" de'n Guimerà traduïda per l' Echegaray, y que deu representar-se la mateixa nit que s'es-treni a Barcelona.

Al teatro de la Comedia ha obtingut un éxit gros "Servicio obligatorio", comedia en tres actes arreglada del francès pel senyor Pina y Domínguez. Es aquesta una obra de brocha gorda, que si be un pòch asainetada, passa belisment ~~sempre~~ ^{per} si el públic se la pren sense exigencias y per lo qu'es.. En la interpretació ~~se~~ ^{hi} distingüen tota la companyia Mario, però en gran superlatiu lo senyor Fluiller, que dins lo gènere comedi s'ha mostrat en igual forma que en lo dramàtic.

Al "Servicio obligatorio", segon una comedia de D. Francisco Pleguezuelo, titulada "Al pie de los Pirineos", que no agrada per son estil antiquat y caracter melodramàtic. A las pocas representacions y á instancia del autor, ha sigut retirada de la escena.

No ha alcançat tampoch gayre millor sort, "La monja descalza" de Miguel

L'hezaray, estrenada lo 24 d'aquest
mes. Lo primer acte es bastant accep-
table, mes los dos restants desgracian
l'obra. Lo publich la rebé ab indife-
rencia.

En la Llaneta, se representá lo
mes passat "La telefonista" que el pu-
blida y la premsa retrasaren ab molt bon
acert. "Miss Helyett", ~~la tempestad~~ ^{la tempestad} y "El
àngel guardian" han fet lo gast esper-
ant l'estreno de "La sortija" de l'
Abbenia, que hagué de verificarse un d'
aquest dias.

"El ciudadano Simon" obra arre-
glada del francés y estrenada en
Novedades, agrada extraordinariament.
L'argument es molt interesant y el dia-
lecte se distingeix per la naturalitat
y correcció literaria. Dos autors del
arreglo son los Srs. Lustró y Palomero
(Gil Parrando) que signeren cridats á
las taulas. Dins lo seu gènere "El
ciudadano Simon" es un melodrama.

acertat y que donarà bones entradas.

En Lara s'ha estrenat un nou
juguet de Javier de Burgos titulat
"La Boronda" que ha obtingut molt
bon èxit. En lo teatro de Parish hont
actuan los celebrats actors senyor Russell
y Ruiz de Arana, s'han representat
ab gran aplauso entre altres obras "El
señor Gobernador", "Laragüeta", "La
Diva" y "Mam'zelle Nitouche".

Lo 27 del mes passat d'octobre
se donà a conèixer com compositor dra-
màtic a Madrid, nostre paísà l' Isaac
Albeniz, obtenint un brillant èxit que
creyem precursor dels molt altres que vin-
drán. "San Antonio de la Florida" es
lo titol de la zarzuela estrenada aquell
dia en lo teatro de Apolo y qual musica
ha sigut exaltada unanimesment. L'astima
que l' llibre del senyor Sierra, no s'ha
mostrat a igual altura. Lo dia que l'
Albeniz ensopegui un bon llibret lo seu
nom acompanyarà als no més il·lustres

de Breton y Chapí. En lo desampenys
de "San Antonio de la Florida" se dis-
tingí especialment la senyoreta Pino.

En Eslava se han estrenat dos
obretas noves del mestre Chapí: "El
moro Muza", llibre del senyor Jacques
y "El tambor de granaderos", llibre de
Sancho Pastor.

"El moro Muza" conté molts dis-
tes, abundan en ell las situaciones cómi-
cas y la gent hi rim que es un gust.
En cambi "El tambor de granaderos"
es una mamarrada que el públich
aplaudi rabiosament, pot ser per no
desmentí aquell célebre distich de Lope
de Vega. La música de Chapí es en
las duas obras análoga al llibre; excel-
lent y acabada en la primera, resulta
de indiferenta y descuidada en la
segona.

Entre las obretas estrenadas últi-
mament ab millor éxit, citarem "Ca-
lar un novio" original de Perrin y Pa-

lacios, en el teatro Martin y en el
de Ramea "El tio Morrión" dels senyors
Bernardes de l Puente y mestre Chalons.

París - L'estreno més sonat desde
la última revista, ha sigut la "Hismonda"
de C. Sardou, representada per la
Sarah Bernhardt en la Renaissance.
L'obra literaria ha quedat porolt per
devota de la esplendides de decorat
y de la admirabl interpretació de la
famosa actriu, pero com sol succedir
aixó es prou peró sostenir l'obra durant
llarch temps y peró que l'autor vagi co-
brant sos drets.

A l'Odéon se ha representat de
nou "Monsieur Alphonse", una de las
mellors obras de Dumas, fill. Estrenada
l'any 1873, ha obtingut avuy un triomf
tan legítim com en aquella época. En
lo mateix teatro s'estrenà lo mes passat,
un drama en quatre actes de Mme Da-
niel Lesueur, titolat "Fiancée". D'

asunto novelado á lo Fenillet, es una obra interessant encara que un dich desigual. Aquesta es la primera obra teatral que ha escrit Mme Lescur, qu'era sols coneguda per alguns contos de poesias y poemas y algunas novelas publicadas en l' "Illustration".

J. J.

(En lo número següent s'acabarà)

Novembre - 94

Los teatros en el extranjero

(Acabament de la revista de Novebre)

Entre ^{altres} las principales novedades teatrales

que han tingut lloc a París darrerament, citarem l'estreno en el Gymnase de "Pension de Famille" comedia en quatre actes de Maurici Donnay, qu'encara que desigual en conjunt y de caracters confos ha agradat per l'espit del diableu qu'es d'una habilitat sorprendent. La nova opereta estrenada en los Bufos Parisiens, qual titol es "L'enlèvement de la Fleda", ha obtingut una acullida de las més afortunadas. L'assunto de l'obra, basat en un lance que passá a las gitanyes espanyolas que funcionaren a París durant la darrera Exposició, es molt graciós y son autor J. Carré n'ha sapient treure gran partit. La partitura desuda al celebrat compositor Andran, es tan distingida y acabada com las més populars que l'han precedida.

Tambi han obtingut bona acceptació la reprise de "Rip" Opera-cómica de R.

Plauquette, en la Gaîté y l'melodrama
"Fée Printemps" de Jules Mary, estre-
nat en l'Ambigu. "Rip" que s'estre-
nà fa deu anys en las Folies Dramatiques
ha sigut lleugerament reformat y adicional
de alguns numeros nous de musica.

La societat dramática "L'Œuvre"
que tantas novetats donà a conèixer l'
any passat al públich de París, ha
inaugurat la temporada, representant
una tragedia del autor anglès Ford,
contemporani de Shakespeare, traduïda
al francès ab lo titol d' "Annabella"
per Maeterlinck. L'assumt de l'obra
es molt atrevit y d'un naturalisme
molt pujat, ab alguns incidents bastant
escabrosos per ser contats. Lo desenllàs
va esgarrijar als espectadors y lo crí-
ticls s'han vist negres per analisar
ab tota detensió l'antiga tragedia.

segueix a la página 3.

— Pelos teatros d'Alemania se alcançant una gran bogia, una òpera nova del mestre Humperdinck, titubant qual nom es "Hansel y Gretel". Estrenada i Weimar l'estiu passat, acaba d'obtenir un ruidós triomf a l'Òpera de Berlin. L'assunt del argument de "Hansel y Gretel" està basat en un vell quènto alemany y ab la intervenció d'alguns cants del poble, resulta l'òpera d'un sabor molt popular.

Humperdinck desconegut casi fins ara, havia sigut gran amic de Wagner, y a la mort d'aquest, la vinda Wagner encarga i Humperdinck la educació musical de son fill Siegfried.

— En lo teatro Imperial de la Comedia a Berlin, se ha representat lo famós drama de Calderon de la Barca "El alcalde de Zalamea", que sigué extraordinariament aplaudit.

També ha sigut representat a Dresde ab molt èxit "El gran galeoto".

del aplaudit autor D. Josè Echegaray.

Lo mateix drama serà represen-
tat aquest any a París, per la socie-
tat "L'Œuvre", que dona a conèixer
en aquella capital las obras més escu-
llidas del teatre internacional.

- En el "Lessing-Theater" de
Berlin, se ha estrenat ultimament un
nou drama de Max Nordau, lo célebre
escriptor y doctrinari, autor de la tan
sarrandejada "Degeneració". Però lo
particular del cas es que ~~un~~ Boulet,
~~titol de l'obra~~ havent obtingut l'obra,
quat titol es "Le Boulet", un éxit enor-
me la nit del estreno, ha sigut dura-
ment censurada per la premsa al dia
següent. A Max Nordau no l'ha en-
franyat l'anomalia aquesta, puig lo
mateix michei l'any passat ab la seva
altre obra "Droit d'aimer", que actual-
ment s'està representant ab gran aplau-
so a Milán.

Segons declaracions del mateix Nordau, la crítica berlinesa es molt dura en sos atacs y fent cas omís del mèrit més o menos real que pugui tenir l'obra, esbrava sos rencors contra la personalitat del autor. De aquest apassionament n'ha sigut víctima també un altre dramaturg dels més distingits, Sudermann, autor de "Bataille de papillons" que ha lograt un èxit a Viena y de "Maison paternelle" que pròximament representarà la Sarah Bernhardt a París.

J. S. C.

Rebolls

Una nació serà sempre lo que
d'ella vulga ferre.
Bonaparte.

La verdadera energia no consisteix
pas tant en pegar fort com en
pegar just.
Francis Magnard.

Nostres passions acostuman
entrar dins de nosaltres sens crucar.
Q. du Mesnil.

Lo patriotisme es un amor
que aborreix.
Lé. Febvre

La vida es la costum darrera
que s'ol perdre, perquè es la pri-
mera que s'ha adquirida.

Teatro Principal.

Mr. Henri Lavedan, autor de la comedia "Le Prince d'Aurec" arreglada á la escena espanyola y representada aquest dias per la companyia Tubau, baix lo títol de "El gran mundo", es un dels escriptors més distingits de França y maneja la tralla satírica com el primer. Observador fidel de la societat moderna, recull dats, esculleix tipos que personifiquin á la generalitat, cebantse en los més ruins y ensalsant las bonas qualitats dels més recomenables. En lo "Princep d'Aurec" li ha emprés contra la noblesa degenerada. Un princep y una princesa que trovantse ab l'aigua al coll, no titubeisen gens ni mica á entnat' llevar, cada un per sa part, á un baró juhen á qui distingeixen obrintli las portas dels seus salons, una cantitat crescuda, cantitat que l'rich juhen ceden de molt bona gana, cregut

de que ab l'amor de la princesa quedara de sobras saldada. Però quan solger us del sen dret, la princesa, l'atrassa al sen marit, qui no pot veïjar la injuria, impossibilitat de pagar lo dente que ab tot descaro l'altre li edha en cara, y es la mare del princep que sabedora del insult, s'apressura á satisfer al juién la cantitat entmatllurada, fentlo fora de la casa com s'esquiva á un gos estrany. Fins al arribar á tal punt, no coneix lo princep lo descarrilat camí de sa vida y prometent rehabilitarie ab lo treball, dona gracias á sa mare y á sa muller per haver sapigut defensar tan á temps lo sen bon nom.

Com lo mateix princep sembla l'autor haverse volgut rehabilitar al final de l'obra, puig dels tres actes, l'últim es ~~el~~ millor, el que interessa verament y el que salva la comedia. Los dos primers purament expositius,

no tenen altre al·licient que l' dialèch,
sempre càustich é irònic y oportú en
las situacions. Mes com sol succedir
ab aquest gènere d' obras, al transportar-
la de país y traduïda á diferent
llengua, ha perdut també aquesta un
varenta per cent. Las al·lusions fetas
sempre al estat polítich y social de
Fransa tan distint del nostre, està
clar que poch ens pot interessar, y si
no fos lo tercer acte hont s' exposan
incidents y lluytas més humanas y
per lo tant més generals per ser
sentidas, l' arregl de Le Prince
d' Aurec á la escena espangla
no hauria tingut oportunitat de
cap classe.

Lo desempeny que li ha cabut
en lo Principal, ab prou feynas pot
anar, puix ni la mateixa Maria Fuban
logra distingirse en son paper. No
sabem si serà degut á l' obra repre-
sentada, més la companyia en son

conjunt dista molt de trovarse en l'es-
plendor d'avans. Dades que d'altres
espariats ^{venen} de d'altres p'indes en l'ent
que s'aparten d'altres en talla per remon-
tir una família. Si un altre dia us
produheiren millor impressió, molt gos-
tosos ho farém constar.

La direcció d'escena esmeradíssima,
com sempre ho ha estat baix la vigilan-
cia de la joanella Juban-Palencia.

2. 2.

Novembre - 9th

Bibliografia

Lo distingit escriptor català Mestre en Gay Saber D. Ferrnenci Jho y Codina acaba de publicar esmerament impresa una traducció catalana del "Fractal de la Imitació de Christ", lo libre ^{literària} més excellent després del Evangeli. Lo senyor Jho ha portat a cap ab eixa traducció un ver treball literari, tot conservant en sa versió la major fidelitat ab l'original. Ha precedir una censura del llibre. senyor Dr. D. Bonaventura Ribas, qu'és un lluminós e interessant estudi crític de aquella incomparable obra.

- Lo "Centre excursionista de Catalunya" ha publicat una "Monografia de la casa-palan del Eren. senyor D. Eusebi Güell y Bacigalupi", escrita per lo reputat arqueòlog e individu de l'expressada societat D. Joseph Puigari ab motiu de la visita oficial per la mateixa ten a dita casa-palan. Lo senyor Puigari la descriu minuciosament, ensalçant sas condicions arquitectòniques, sobre tot dins lo interior,

del que posa de relleu sa grandiositat,
originalitat y efecte pintoresch. Aquest
estudi segueix un catàlech ab notícies y
observacions molt apropiadas dels objectes
d'art y arqueològichs qu'endón la habita-
ció del senyor Güell y que constitueixen un
museo molt interessant. Dita monografia
está impresa luxuriantment y la il·lustran
varias fotografias que reproduheixen los
punts de vista mes notables del palau
del senyor Güell y alguns exemplars
antichs.

- Ab lo titol de "Guerrita", lo
popular escriptor y enginyer critic de
teatros, toros y fruntons, D. Antonio Peña
y Goni, ha publicat un volum de 400
paginas, hont descriu ab son acostumat
estil desenfadat y ~~alegre de amenitat~~ ^{apropiada lleugeresa},
la vida del renombrat torero ^{intercalanti}, a mes
de algunas observacions sobre el arte ge-
minament espanyol.

- "Ideales". Poemas escogidas de
Antonio F. Gilo, es un tomo esplendi-

dament imprès y editat a Paris.
Es la Reina Donya Isabel, protectora
del poeta castellà, qui ha pagat lo
gasto y lo producte de la venta cons-
tituirà lo dot de la filla del autor.
Lo llibre encara que un, iquit car (25 ptes)
se recomana per si sol. Los oficials
a la literatura y protectors de las lletres
no s'han mostrat ~~inter~~ sors al reclàm.

Novembre - 96

Notas.

En Amsterdam acaba d'obrirse un concurs internacional per erigir un monument al célebre canonge Tomàs A. Kempis, que vivia en lo segle XV, y que, al dir de molts, fou l'autor de la Imitació de Jesuchrist.

Lo monument s'aixecará en Zwolla, aprop del Mont de Santa Agnès, hont morí el religiós a la edat de noranta y un anys, y donará tenir la forma de sepulcre. La part inferior estará disposada de manera que s'hi pogan depositar, circumdada de portas de reixa, los ossos de Tomàs A. Kempis, preciosament conservats fa quatre segles. La part superior donará contingre una representació plástica del sant personatge agenollat devant un santierista y ab una creu en la ma. Aqueixa escena serà la representació de las paraulas del Evangelí de Sant Joan ab quinas comença la Imitació. "El que insequim no camina en tenebras" y quás están parafrasejadas

en lo célebre llibre i capitol dotze, titulat:
" Del camí ral de la Santa Creu ".

7.6 lo monument serà de pedra
d'estil holandès del segle XV.

Norembre - 94

ho featu al Estranger

Madrid - Desde l'aparició de la última revista s'han cantat en lo Teatro Real, "Lucia de Lammermoor", "Mignon Lescant" (de Tuccini), "Il Profeta" y "L'elisir d'amore".

En la ópera "Lucia" sols lográ distingirse la senyoreta Pinkert, que alcançá grans aplausos en l'aria-rondó. La nova partitura del mestre Tuccini "Mignon Lescant", no ha agradat gayre més que l'any passat quan s'estrená, mes lo mestre Mugnone ha fet resaltar importants fragments orquestals que han sigut apreciats en son just valor. Lo mestre doncs fou molt celebrat y aplaudit, havent sigut cridat á la escena al acabar tots los actes. La ópera rigué cantada discretament per la senyoreta Mendioroz y los senyors Borgatti, Menotti y Baldelli.

Del repertori de Meyerbeer no es
pas el "Profeta" la òpera que més
cantiva al públich madrileny. No
obstant aquest any s'ha escollit ab
més agrado per lo satisfactoria que
fon la execució, especialment per part
de las senyoras Leonardi y Felrazini
y del tenor senyor Mariacher. També
fon aplaudit lo mestre Campanini
que concerta l'obra.

Pero la òpera que millor éxit ha
obtingut de quantas se han cantat du-
rant la present temporada, ha sigut
"L'elixir d'amore". Fan la senyoreta
Pinkert, com lo tenor Masini y el cari-
cato Baldelli, estigueren inimitables
en la interpretació dels seus papers.
Lo públich s'entusiasmá de veras y
aclamá als distingits artistes, al final
y durant la representació dels actes.
En Masini, sobre tot, que cantá delicio-
sament la seva part, siguié l'héroce

de la nit, alcançant un triomf dels més grans que a Madrid hagi conquerit.

La nit mateixa que s'estrenà a Barcelona en català lo drama d'Angel Guimerà "Maria Rosa", s'estrenava en lo teatre de la Princesa, la traducció castellana del mateix deguda al senyor Echegaray. L'obra, cas estrany tractant de dos públics tan divergents en certs casos, obtingué una acceptació idèntica en ambes parts. Lo primer acte signé admirat i elogiat en gran superlatiu, mes en los dos actes següents decaygué l'entusiasme. La creació igual com parà i s'ovetats, fon del tot perfecte. La senyoreta Guerrero demostrà com may, que's avuy la primera actriu espanyola. També se distingí a Ricardo Calvo, pero mereix especial menció lo senyor Carrí per la maestria ab què desempenyà lo paper de Quirico.

L'obra anà sostenintre en lo cartell
y segons la premsa, lo públich anat inte-
resantri. En la quarta representació si-
gué cridat a la escena l'autor D. Angel
Guimerà junt ab son ilustre traductor D.
Josi Echegaray.

En lo mateix teatre, se ha posat en
escena ultimament la festiva comedia
"Zaragüeta", obtenint una excellent
acollida per lo molt ben representada
que ha sigut.

La única novetat que'n aquest mes
oferí lo teatre de la Comedia, sigué l'es-
trenu del drama en tres actes "Los
condenados" de D. Benito Perez Galdós.
La premsa y el públich, unánimement
han condenat l'obra. Un assumto fosc,
pot ser simbòlich, mes sense que l'es-
pectador pogués aclarirlos; personatjes
falsos y mal dibuixats; res absolutament
conté l'obra digne del ingeni del autor.
Després d'aquest fracàs, es de creure

que el senyor Galdós, prepararà la re-
venja. *Molt celebrerem que així fos.*

~~Anteriorment~~ Anteriorment estrenà la
propia companyia un juguèt còmic titu-
lat "De todo tiene la viña" del escrit per
D. Fernando Piñana. Obra sense preten-
sions que sigui acollida benevolament.

El 23 del novembre passat anuncia-
re lo teatro de la Zarzuela l'estreno de
"La sortija", opereta en dos actes del
compositor Albéniz. Aquesta obra que's
representà ab gran èxit a Londres fa
prop dos anys y valgué calorosos elogis
per tota la premsa anglesa al nostre
compatriota, no ha agradat al públich
de Madrid.

Tampoch obtingué gayre millor
èxit la opereta "Miss Robinson" no
coneguda encara a Madrid, que deirà
atontats als espectadors per lo insustan-
cial del llibre y la pobresa de la música.
Si fa o no fa, lo mateix que a Barcelona.

L'aparat de decoracions, vestits y a-
treus ha sigut degudament elogiat per
sa riquesa, si be que llustinora per la
obra que ha servit. En la execució se
distingi la senyoreta Pretel, que tingué
que repetir algunes minnes musicals. Los
demés actors no més que regulars.

En Novedades se ha estrenat
ab gran éxit "El joan del pobre", dra-
ma en quatre actes dels senyors Gonzales
Llana y Francos Rodriguez. La nova
obra es un melodrama de caràcter so-
cial, bastant ben tramat y notablement
escrit. La lutxa entre el capital y el
travall, es la base del drama y en
son desenvollos se presenten algunes
situacions violentas y d'efecte segur,
si be un xich exageradas, que sigueren
acullidas ab entusiasme gran per
certa part del públich. Alguns cri-
tichs, sens negar lo mèrit del dra-
ma, han censurat l'assumpte desarro-

llat en la escena, per lo que pogui
pertorbar a la massa ignorant.

La execució a càrrec de las se-
nyoras Civera y Rodriguez y dels
senyors Gonzalez, Donato Jimenez,
Cueras y Perez, fou esmerada.

Los autors han dedicat l'obra
a D. Joseph Echegaray, confesant sin-
cerament en la dedicatoria, haver-se
inspirat en los "feinidos" de Haupt-
mann.

L'afortunat teatro de Lara
va contant los estrenos per éxits.
A la aplaudida "Boronda" ha seguit
lo juequet còmic "Chifladuras" escrit
sobre el pensament d'una obra fran-
cesa, per lo festin y celebrat autor
Vital Aza, y que ha obtingut un éxit
dels més franchs, tant per sas qualitats
brillants com per son desempaeny, pri-
moris per las Pina, Julian Ronea y harra.
Un éxit encara superior acaba de

obindre "la hija del barba" (2 actes),
letra y música de Julian Romea.
Es una farsa enropegada, hont se
traslluehen la inspiració francesa.

De todas maneras, lo público hi rin
y així es lo que basta. La música
es fácil y graciosa, ventatge per
popularitarse. Lo desenfeno in-
imitable y acabat per part del mateix
autor y la Rosario Pilo especialment.

Com s'acostuma a dir, tot Ma-
drid desfilará per devant de "La
hija del barba"!

Per lo poch satisfactori, qu' es,
deixó de mencionar las obretas frac-
sadas y citaré per acabar la comedia
en dos actes "Un tenorio portugués",
de acció molt animada y bastant ben
escritat discretament, obra del senyor
Vogues, estrenada en lo teatro Martin
y "Academia de hipnotismo" juguet
buto-lirico, libre de G. Merino, música

del mestre Rubis, que fou molt ben rebut pel públic de Roma.

Paris - Ben escàs de novel·lats ha sigut lo mes que acaba de transcorré. A tota pluma ferem menció dels principals estrenos y reprises. Com a solemnitat teatral no podem deixar de mencionar, la celebració de la 1,000^a representació de "Faust" la més acalorada aplaudida de les partituras de Gounod, que tingué lloc en la Gran Opera, lo dia 18 de decembre. Acabada la representació, que obtingué un desembre excel·lent, se coronà una estatua al·legòrica del il·lustre mestre francès, mentre se cantava un himne del Mre Thomas per tots los artistes y los cors del gran teatro. La com era de esperar, la vetllada resultà brillantíssima. En la Comédie-Française se ha molt ben rebut "Qui?" comedia en un

acte de Paul Billand, d'aspect dis-
tingit y exquisita forma, verificantse més
tard la reprise de "Le Fils de Giboyer",
una de les millors obres del celebrat
autor Emile Augier. En la interpretació
d'aquesta última, se ha distingit prin-
cipalment Mr. Got, qui prompte se reti-
rará de la escena.

"La Question d'argent" de Dumas
fill, se ha vist de nou en el Gymnase.
Representada per primera vegada l'
any 1857, siguiu vivament discutida.
Avui se ha escollat ab més indiferencia,
però degut principalment a la classe
de public que concorren a aquell tea-
tro; mes jutjada l'obra literàriament,
es d'un mèrit real i indiscutible y
molt digne de considerar-se.

Entre les obres que millor éxit
han obtingut en los demés teatros citarem;
en Variétés, "La Rieuse", comedia en
tres actes de M. Blum y Fodé; d'

acumto un rich escabris, ha passat gra-
cias a la bona interpretació de Mme
Judic, per qui s'ha escrit a propòsit.
A ~~Marquies~~ Nouveautés "L'Hotel
du Libre-Echange", vanderilla en tres
actes de M^r. Feydeau y Desvallieres,
que sembla volgué eclipsar als més ce-
lebrats de fins ara. "Brignol et sa fille"
de A. Capus, comedia ben escrita y ob-
servada en los caracters que pinta, y per-
fi, la de Leon Gandillot "Associés" de
tema atrevit y de moralitat dubtosa,
que sembla no haver satisfet pas del
tot al public.

També la societat "L'Œuvre"
ha fet conèixer dos obras més. "La
Vie muette" drama en quatre actes de
Maurici Beaubourg, la una d'ellas, y
l'altra, lo drama en tres actes del autor
norueg Strindberg, titulat "Père". Las
duas han sigut discontidas y jutjadas
ab més o menys apassionament. M^r. Beau-

bonq, es un autor de grans alents y
molt considerat, però que sol enganyarse
per l'och confós en sa imaginació.
En quan á la segona y no obstant lo
molt que s' parla y predica á favor
del teatre simbòlic dels autors del
Nort, lo gènere no acaba de satisfer
als parisiens. La nova obra de Strind-
berg, se l'ha trovada forca, incompleta
y falsa; feta de imitacions y de seg-
na ma; los caràcters desiguals é incon-
prenhibles. En suma, las bellas po-
cas que podan contar-se, no recompensen
las deficiencias, faltas y absurdos que
s' han notat.

J. S. L.

Decembre d 1896

precedida d'èxits grans y extraordinaris
y per això ha acceptat "L'amico Fritz"
que no havent produït manifestacions tan
ruidosas, se ha presentat més modesta
y a la callada.

"L'amico Fritz" segona partitura
del jove mestre italià, s'estrenà
a Roma en octubre del any 1891, al-
cassant un triomf, si bé qu'era jera, ja
que anà disminuint l'entusiasme en las
successivas representacions. Gracias a la
diligent propaganda de son editor, l'
obra passà als principals teatros d'
alemanya y austria, obtenint un èxit
regular, pero sostenintse llargament en
els cartells, especialment en lo del teatro
Imperial de Viena.

Crech inútil l'exposició del ar-
gument de la òpera que s'ind tractant,
ja que sos tres actes estan calcats en los
de la comedia d'Eckman-Chatrian,
del mateix titol y prou coneguda a Bar-

celona per ~~bonas~~ representacions que
d'ella ha dat la companyia Marió.

De la partitura, es lo primer
acte lo més fluiu, puig apenas si conté
un parell d'ideas felices, desgraciadament
més a més lo preludi y la escena final
d'una ~~pauca~~ pobresa y banalitat acon-
brosa. Lo segon acte s'acaba un ridi-
més y s'ha aplanar lo duo de Puzel
y Fritz, nomenat de las cireras, per sa
frescura y distinció, y las escenas del
tercer d'un caracter ja més apassionat
segundam la intenció del mestre que
pot dar més relleu a son treball. Per
aquest motiu l'últim acte es el que més
satisfá, distingintse ja el preludi sobre
un tema bohemí d'efecte segur, l'aria
de tenor y algunas frases verament
inspiradas y d'un sentiment delicat,
qui enclou lo duo principal del acte.

Més ab tot y las bonas intencions
del mestre, "l'amico Fritz" solo resul-

ta un esquitx d'òpera. És veritat que l'assumpte no permet gran cosa, però de tots modes bon mes s'hi podia treure. Si el jove Mascagni volgué mostrar ab aquesta obra una nova fase del seu talent, no ha sortit llunyat del seu empenys, puix lo seu temperament fogós, expansiu y exaltat en gran manera no pot avenirse ab sentiments delicats, tendres y de gracirosa ingenuïtat, com xaguen son los dels principals personatges de "L'Amico Fritz". Per això si bé s'escollia ab agrado la nova partitura, no s'impone com la "Cavalleria rusticana" que ab tot y sas desigualtats ha reduït a tots los públics.

No negaré tampoch que en "L'Amico Fritz" s'hi trobi un xich més de serietat: l'autor vol fugir del amanerament y lo vulgar, però no ho logra sempre ab fortuna. La instrumentació si bé menys ruidosa no demostra gran adelanto, ~~ella~~

~~Revera~~ faltanthi encara varietat y
colorit dins lo que permet la paleta
orquestral. Ab tot, las esperansas conce-
budas á l'aparició del novell autor, no
decanhen per ara y tot podria ser que
d'aquí alguns anys se vanagloriés lo
mestre Mascagni d'haver hereditat
los llançers que'n sa llarga carrera
han cenyit lo front del illustre Verdi.

La execució de "L'amico Fritz" en
lo Liceo ha sigut bastant acceptable. Lo
tenor senyor Moretti que'n distintes oca-
sions havia cantat ja en lo mateix teatro,
es un cantant d'ús més discret entre
los que arreu corran; posesionat del seu
paper, logra sempre ferse aplaudir allà
hont la ocasió se presta. Lo senyor Asti-
llero, non per notatres, sembla tenir con-
dicions ventajosas, mes espero veure'l
en alguna altre obra per fer men del tot
cabat. També era desconeguda la senyo-
rela Lili Lejo, aixís com la contralt senyo-

veia Giacomini. La primera encarregada
del simpàtic paper de Suzel, té una
veu bastant ben timbrada en los aguts
pero un tich desigual en los centres;
cant a ab afinació y sigue ben rebuda
pel públich. Si corregís la sen estil un
poch afectat y plorant, no dubto que
tindria un bon tros guanyat. L'altre
senyoreta debutanta va cantar correcta-
ment la seva part sens denotar grans
facultats.

Respecte al senyor Spetrino con-
tractat com primer director d'orquestra,
em reservo per ara el meu vot. Pot
ser que'n una altre obra li reconeixi
qualitats, que per ara no hi sapigut tro-
varli. De tots modes consti que la orques-
ta en "L'amico Fritz", se'n ha mostrat
ben indiferent y ~~sens cap~~ ^{ab escàs} vellen.

Després de la partitura de
Mascagni, se han cantat en lo

matin teatre, "La Sonámbula" per
la senyoreta Repetto y los senyors
Gennari y Fhos, "La Favorita"
per la senyoreta Concetta Mas y
los senyors Moretti y Astillero y
"Rigoletto" per debut del bari-
ton Aragó, acompanyat de la
Repetto y en Moretti. Las tres
óperas han tingut un desempeño
pasado, pero lluny d'entusiasmo
al público. Ver ^{espectacles} dar varietat a
~~las representaciones~~ del gran teatro,
se ha reproducit també lo bonic ball
"Coppélia", que tan bonas entradas
proporcionó a la empresa, la temporada
de primavera última.

La "Asociación Musical" ha ce-
lebrat duas mis ~~audiciones~~ de las tan
favorecidas audiciones de musica de
cámara. En ellas se han repetit los
trios de Brahms, ob. 8 y de Schumann,

ob. 63. Las duas obras de un mérit
tan gran, han sigut més compresas y
per lo tant més saborejadas per l'an-
ditori, que demanà la repetició d'un
temps de cada una. La execució en
su conjunt millorà també bastant.

Sinceramen haig de confessar lo
men goig, al reconèixer la perfecció
que van abansant los senyors Pellicer,
Ibarguren y Castro, en la execució
de las obras que us van ^{donant sentit} ~~donant~~. La
impressió de arany es casi ja lo que
~~se~~ ~~al~~ principi desitjavan. La ho-
mogeneïtat dins lo conjunt, la cohe-
sió de tonalitat, lo sentit de matisos,
la delicadesa de detall, tot va alcan-
santse baix la perfidia, l'estudi y
la intel·ligència dels mencionats artistes.
No es de dubtar que dins poch temps
la perfecció siga completa.

Las altres duas obras noves que
us ~~donaran~~ ~~feuen~~ ~~sentir~~, van ser lo
donaren a conèixer,

trio, ob. 1 n.º 3 de Beethoven y el segon de Schubert, ob. 100. El de Beethoven, obra primera numerada, se resent de la influencia dels mestres seus antecessors, pero son molt ben tocat y s' repeti lo finale prestissimo. Lo Trio de Schubert executat en la ultima audicio, perdé molt de sentirse després del de Schumann. De tots molts es una obra bastant fluixa. Dels quatre temps tractats a manera de dansas, ni un sol logra distingir-se. Encara que de factura semblant, preferim a aquest, lo trio primer, que conté algunas ideas felissas y detalls més primorosos.

Decembre, 9th ~~the~~ Lohengrin.

~~Lo 29 del passat novembre pun-~~
~~ciaran lo cantells del Teatre Principal,~~
~~la presentació del pianista Algis de~~
~~Ribó, que tenia a un concert dues parts~~
~~de programa, si be guanya de descom-~~
~~pensa separat. La gent que tant dis-~~

seguros s' ha endut al amonoi de
nos ~~francistas~~ no per cap, das erant
últims cos del de nom desconegut que
tan modestament se presentava. Mes
las contades parolas que ~~assistien~~
~~assí el~~ ~~assí~~ quedaven agradable-
ment expressas del mèrit real del con-
certista.

Bibliografia

"El socialismo católico", per Francisco Vitti, traduït del italià, per F. Dorado.

Es un llibre verament indispensable per quants vulgan posar-se al corrent del origen del socialisme catòlic en los principals països d'Europa y América. Las doctrinas dels més importants campeonos que aquell conta, se trovan exposadas ab escrupulosa exactitud y gran riquesa de datos. Entre las obras espanyolas mencionadas, se trova la ~~exhortació~~ exhortació pastoral que l'illustrissim bisbe de Vich dirigí al clero y fideles de la seva diòcesis sobre la devoció al Sagrat Cor de Jesús y la qüestió obrera. Lo llibre ha obtingut universal acceptació, com ho prova lo fet d'haver sigut traduït als principals idiomas.

"Manual de Estética y Teoría del

Arte, seguido de una historia abreviada de las Artes principales", escrit per don Hermenegildo Giner de los Ríos. Aquest llibre està destinat a servir de text als alumns de segona ensenyansa en la nova assignatura.

"Tesoro epigramático", novíssima compilació de epigramas y altres composicions festivas dels més distingits autors d'aquest gènere. Lo llibre està il·lustrat ab profusió de retrats y grabats, deguts als reputats artistes Páños y Labarta.

"Madrid Alegre" se titula lo nou llibre que acaba de publicar lo festiu escriptor Luis Faboada. Se recomana a las personas mal humoradas. Avalora lo tome los bonichs dibuixos d'Angel Pons.

"Contrastes de la vida y el sentimiento católico" per D. Antonio Viñals,

prohiber. És aquesta una notable obra
hont se defensen las bases fundamentals
del Cristianisme, ab estil correctissim y
argumentació sòlida.

"Historia de Mérida" per Pedro M.
Plano y Garcia. És una obra de gran
interés històric y que l'Acadèmia ha
elogiat ja justament.

"Anatomía pictórica - Ensayos de
Antropología artística", per José Tara-
da y Santín. És una obra important
pels que s'dedican al difícil art de
la pintura, y demostra los grans co-
neixements del autor sobre antropologia,
fisiologia, morfologia y etnologia.

"Historia de la pintura española",
per Mr. Paul Lefort, ab un pròleg de
Federico Balart. Conté varias biografias
y estudis referents al art pictòric es-

panyol, desde son origen fins á Goya
inclusiu. Se recomana per la sencillez
y claretat ab qu' está escrita, los molts
datos que conté, preciosos per la novetat,
y més á més per la hermosa ilustració del
tomo (113 grabats), reproducció de les me-
llors obras dels grans artistes espanyols.

"la vida inquieta", poesias de Manuel
Reina. Ab aquest tomo se ha conquistat lo
sen autor un lloch distingit entre ls poetes
castellans. Los versos del senyor Reina son
ben rimats, vibrants y sonoros en sa forma
y per la idea que ls inspira, modernissims.
Quants crítics se han ocupat del nou libre,
l'han ensalzat unaniment.

"Historia de América", per D. Joseph Co-
rolen. La casa editorial Montaner y Simón
ha repartit als subscriptors de "la Ilustracion Artis-
tica" lo primer tomo de aquella obra, que acrei-
rentara sens dubte la fama del senyor Corolen,
pron conegut ja per sos mérits literaris y co-
neixements històrics.

Notes

A Madrid ha mort lo distingit artista don Bernardo Rico, qui ab sos coneixements y entusiasme pel art, contribuí eficaçment a la cultura artística del país y al progrés del gravat al boix, qu'era la seva especialitat. Lo senyor Rico, director artístich de la important revista "La Ilustracion Española y Americana", havia sigut nomenat també president del Círculo de Bellas Artes.

L'Ateneo de Madrid celebrá lo dia 10 d'aquest mes, una solemne sessió per honrar la memoria del il·lustre cardenal González, qual mort tan sentida ha sigut.

Per primera vegada se trovaba numerosament representat en aquell salon l'element eclesiàstic, puig honraren

L'Ateneo ab sa presencia los bñbes
de Li6n, de Salamanca y de Oviedo,
algunos frares dominicos, agustins y
bon numero de capellans de diversas
jerarquias eclesiasticas.

Tant las tribunas reservadas a las
damas com las butacas del sal6 de
c6tedras, estaran completament ocu-
padas per una concurrencia en gran
altament distingit.

Los señores Moret, Ascárate,
Pidal y el Padre Lienfuegos, que ocu-
paren la presidencia, parlaren per
torn y eloquentment, alcantrant un-
trits y ben merecents aplausos del
selecte públich congregat.

L'Academia de ciencias morales y
politicas de Parig, ha elegit soci correspo-
nent, dins la secció de legislació, dret
públich y jurisprudencia a D. Emilio
Castelar.

Ayuso .

22 de ~~dic~~^h - L'estreno de "El centro de la
tierra" tingui un èxit fatal. Lo public
demostrà son descontent en distintes ocasions,
al final se abstinguí de cridar als autors.
Annuncide com obra d'espectacle, tampoc vali-
guys la pena les decoracions y l'aparat, ab que fou pre-
sentada. La música ~~endo~~ que tampoc trova
gracia a les expectadas - es deguda al distingit
artista Senyor Fernandez Arbós.

Teatr Real

16 die.^{l.} - La creació de la "Carmen" -
fa una desgracia d'énima. Lo públic doni
provas del seu descontent en gran tan marcat,
que la policia tingui que intervenirhi. La
hermosa partitura de Bizet sigui cantada
per lo sngre. Leonardi, lo sngre. Fons i lo
sngre. De Lucia i Sammarco, pero la poca
~~concepció~~ ^{disposició} que hi falta d'ensaijs y lo poc
poch adequat a las facultats des artistes,
foi la causa del fracàs.

17 die.^{l.} - Despedida de la sngre. Tinkert
ab la "Lucia di Lammermoor".

Princesa

21 de set. - Estren de "Sofia", drama
del senyor Carstam. Escrit correctament
en vers i ben dialogat, perjudica a l'obra
la base falsa de qu parteix, la desigualtat
dels caràcters i la inverosimilitud ~~del~~ ^{conflicte}
~~que i degat~~ ^{que i degat} ~~que i degat~~. Si be bona part del públic
aplaudi i cridà l'autor i l'escena, no dei-
~~rá~~ tampoc a protestar altre minoria, que
a la obra actual busca ^{una consistent} ~~altre~~ cosa que esporti
de situacions d'efecte i pensaments culminadors.

29 de set. - Al brillant i vistuós repòs en esce-
na la hermosa comedia de Ventura de la Vega
"La segunda dama duende". La obra
agrada molt. La execució pot catalogarse de
perfecta, descollant a prima flor la int.
Guerrero. En lo segon acte cantà ~~una~~
~~una~~ una cançó popular de Galicia, ti-
tulada "La despedida" ab gran puresa de
sentiment i molta veritat, que degué repe-
tir entre las aclamacions i aplausos de la
concurrència.

Teatre de la Princesa

El 10 nov.^{br} - La mateixa nit que s'estre-
nà a Barcelona en català lo drama
d'Angel Guimerà "Maria Rosa" se
estrenava a aquest teatre la traducció
castellana del mateix drama al senyor
Echegaray. L'obra, cas estrany tractant
de dos publich tan divergents en cert cas,
obtingué una acceptació idéntica en ambes
parts. Lo primer acte sigui admirat y
elogiat en gran superlatiu, més en lo dos
actes següents decaygué l'entusiasme. La
escenificació, igual com passà a Novetats, ri-
gui del tot perfecte. Lo senyor Guerrero
demostrà com may, que es veu la primera
actriu espanyola. També se distingí la
Bisbe de Calvi. Però mereix especial menció
lo senyor Cossi per la maestria ab que desem-
penyà lo paper de Quirico.

L'obra anat sostenintse en lo cartell
y segons la premsa, lo publich ~~seu~~ anat
interessant. En la quarta representació
sigui cridat a l'escena l'autor D. Angel
Guimerà junt ab son il·lustre traductor D.
Jose Echegaray. La festiva comedia
"L'Arasjüeta" he sigut molt ben representada.
L'actriu esculent acullida

J. Yart

Com sol succehir sempre que
mort un home de talent y que en
vida ha lograt sobresortir, á la mort
de l' Yart, tothom s'ha condolgut y
ha ensalzat las eximias qualitats del
que prematurament nos abandoná,
precedintnos en lo camí incert del esser
ó no esser, pones ains com la doctrina
cristiana nos incita á perdonar als
nostres enemichs en los últims instants
de nostre vida, també lo demés bona-
ment perdonan, al despedir per sempre
á aquell de qui algun dia han pensat
mal.

Mes l' Yart, no necessitava pas
morirse perquè tothom lo considerés y
unanimement anés pregonant las bellas
prendas que l' distingian y son talent
privilegiat. Ell era no yls de Cata-

lunya, sino d' Espanya, un dels
podos crítics dignes de tan elevat
ministèri que per desgracia tan bas-
tardejat se trova en nostra terra.
La rahó y la veritat eran la guía de
sa consciencia sempre recta y pura.
Per aixó mateix, tantas follas sa opi-
nió desdeixa de la del vulgo. Per
aquí que tan sovint brava la ploma
de tanta que debils no gosan rompre
ab ell, may atemorisa al nostre valent
Yart, que més de un cop devocá ab
la lógica de sos escrits, los ídols més
estimats.

No obstant aquesta desviació
de gustos, ho tornó á dir, l' Yart
era respectat y los mateixos partidaris
dels que ell feu camber, no ~~preguntaven~~
~~atrevir~~ atreviren ni haurian pos-
gut desfer ~~o~~ contredir los justos y
atinals conceptes de que *Valia*.

A Madrid, qual centralisme

atran las principales lumbreras de la
nació y por lo tanto es mirat desdenyo-
sament qui apartat d'ell treualla,
penso y fin logrará el Triant que el
conceixesin, tenintse sa opinió com una
de las más autorizadas en qüestions li-
terarias y artísticas, haventli dedicat
los mateixos critichs de més talla y
dels més considerats, frases laudatorias
en diferentes ocasions y carinyosas
provas de sincer afecte.

Son criteri se havia doncs im-
posat, degut á la rectitut de sos ju-
diciis, á la imparcialitat ab que jutja-
va autors y llibres y á la sinceritat
de sas parolas, reflexo de sa conci-
encia sana que cap passió logrará cor-
rompre.

Una particularitat que no
puch deixar passar per alt, es lo
haverse servit el Triant invariable-
ment del idioma castellá per exposar

ses idees y propagar lo bon sentit.
Ainsí que més de quatre podian ha-
verhi censurat com desagradament á
sa llengua, la prenhada llengua de la
regió catalana, son doncs de tenir en
més estima pels catalans, ja que d'
aquella manera lográ interesar als de
fora pel coneixement y estudi de la
nostra obra literaria. Aixís ab lo us
de la llengua castellana lográ ell fer
més adeptes al nostre renaissement, que
molt d'altres no han alcançat ab
son exagerat regionalisme.

+ +

Hasta l'any 1886, que publicá
son primer volum de la col·lecció "El año
pasado" no son conegut l' "Ipart de la
majoria del públich". Mes en aquella
época tenia publicat ja son estudi bio-
gráfic y crítich sobre Fortuny, alguns
altres treballs crítichs publicats en re-

vistas ó reparament y varias traduccions del alemany, entre las cuas debhen contarse los dramas de Schiller y la "Cançó de la mort" de Wallin. També en sa joventut se havia dedicat a la poesia catalana, y ~~algunes~~ ^{part de sas} esculhidas composicions podén trovarse en los folletins de "la Renaissance".

De totas maneras pot considerarse son obra més important los cinch volums que publicá bain lo títol ja citat "El año pasado", quals articles crítichs corresponen al moviment intelectual y artístich dels anys 1885, 86, 87, 88 y 89, y l'estudi que deixá sense acabar per desgracia, "El arte escénico en España".

A l'any 1890 deixá de colleccionar sos articles ó més ben dit deixá d'escriure'ls per formar á fi d'any son tomo de costum, mes en cambi comensá á preparar los materials per emprendre la publicació de "El arte escénico en España".

qual primer tomo consagrat al drama, aparegué en volum l'any passat, després de publicat per capítols en lo diari "La Vanguardia". Lo segon destinat a revisar la comedia y lo sainete, quedá interromput com més adalt queda consignat, y com ell mateix indicá, no hauria sigut per aquét l'últim de la obra, ja que pensava reservar un tomo complet per estudiar lo teatro catalá. Encara que dins los volums de "El año pasado" se trovan alguns articles que estudian aquell teatro, molt de nou feya esperar tractat en límits més extensos y en terreny per lo tant, apropiat al llarch anàlisi.

Com lo més important de son obra ha vingut a demostrar, la natural inclinació observadora y crítica de l'Yart, se dirigí preferenment al estudi del teatro. Mes no vol dir aixó que per las ~~seu~~ ^{altres} bellas arts demostrés

indiferencia. Un de sos primers treballs
foi l'estudi sobre Fortuny; á l'any
1885, llegia un concenciós discurs en
lo Centre d'acnarelistas, tractant de
l'art y la bellesa en la pintura y
quan las ultimas Exposicions de Bellas
Arts celebradas en nostre ciutat, s'ocu-
pá d'ellas detenidament en varias
series d'articles publicats en la "Ilus-
tracion Artistica". La musica no l'trova
tampoch indiferent. Si be ignorant de
la técnica musical, sa il·lustració y
bon gust li bastavan per reconeixer lo
verdader mérit de l'obra que escoltava,
y sabedor també del moliment y ero-
lució que al estranger ve operant-se,
savia senyalar l'atrás indiscutible
del nostre públich filarmónich y apre-
ciar degudament las novas teorías que
sobre lo cant popular y l'òpera nacio-
nal no fa molt temps se debatian.
De una altre obra del nostre

Apart, no per més modestia a la apa-
riencia, menos profitosa per la gene-
ració actual, dedí ocupar-me avans d'
acabar. A la "Biblioteca clásica de auto-
res españoles" vull referir-me, qual direc-
ció li fou encomendada per l'actiu edi-
tor lo senyor Cortezo. La selecció que
entre ls clàssichs castellans fe per
dita Biblioteca, no podia ser mes atí-
nada, procurant que entre los autors més
celebrats y coneguts, i' hi barreigessin al-
tres igualment meritosos però ignorats
quasi de la majoria. Aixís se publi-
cavan alternativament las "Novelas ejem-
plares" de Cervantes, los articles de Larra,
las comedias de ~~Alarcon~~ Moratin, las
obras de Jovellanos, a las que seguían
el "Exámen de ingenios" de Huarte, el
"Teatro crítico" del P. Feijóo, las comedias
de Alarcon, las "Cartas familiares" del
P. Isla, el "Tratado de la tribulación" y
la "Vida de San Ignacio de Loyola" de Riva-

deneira, etc. etc. A la major part
d'aquests tomos, lo precedia un més
i menys llargh prolech i advertència
preliminar en los quals donà l'Grant
provas evidents de sa inteligencia y
erudició dignes de la millor estima.

Sols m resta mencionar ja la
part activa que dins l'Ateneu Barcelonés
prengué, organisant vetlladas, confe-
rencias y exposicions que comunicaren
nova vida y plena effervecencia en
aquell llloch intelectual, durant l'any
econòmic de 1892-93, en lo qual ha-
via sigut elegit President de la propia
societat. En la sessió inaugural de
curs, celebrada la nit del 12 de decem-
bre de 1892, llegia un preciós discurs
sobre la crítica literaria contemporánea,
plé de lluminosas idees y atinats con-
ceptes, pero ja avans lo 7 de octubre,
havia obert la sèrie de conferencias
públicas organizadas baix lo tema

general "Estado de la cultura española y particularmente catalana en la época del descubrimiento de América", que son secundada ab entusiasme per varis sòcis d'aquell centre y achollida ab interès general. A la sessió inaugural seguiren las conferencias dadas per los sòcis senyors Rosinyol, Pedrell, Soler y Rovira, Genet (Pompeyo) y altres, que lograren animar de continuo lo saló de cátedras com de molt temps no s'havia vist. També son molt celebrada la Exposició de Bellas Arts que s'organisà en lo mateix curs y deguda com tot á la iniciativa y propaganda de son President lo malográt Yart.

L'Yart ha mort relativament jove y de sa inteligencia poderosa s'feyan esperar molts altres fruits no menos digne de sa gloria. ha Providen-

cia no ho disposa aixís. Acatém als
reignació son fallo y pensém que no
podriem ben bé honrar la majoria,
de deixar als nostres successors un equi-
valent tan sols á la quarta part de la
obra d'aquell privilegiat ingeni.

J. S. C.

Juliol de 1895

Revista musical

"La Dolores" òpera de M^{tre}. Breton - la
Capella Nacional Russa dirigida per lo senyor
Slavianky d'Agreneff.

Quant veiem l'èxit del celebrat
drama del senyor Jelin y Codina "La
Dolores", correghé la ven de que l' mes-
tre Breton, Enamorat del assumto es
disposava a ferne una òpera, no deixarem
de celebrar tan satisfactoria nova. Satis-
factoria al menos për nosaltres qui consi-
derant al mestre Breton, meritissim d'uns
son art y entre lo primers d'Espanya,
lo creyem papàs, ab un llibre tan apro-
pòit, de crear l' obra qui consolidés sa
fama entre lo espanyols reakis encara
en otorgarli son aplauso y fins li obrís
las portas respiradas dels teatros del ex-
tranger. Fing verdaderament l'assum-
to era per tentar al musiche qui ena-
morat de la òpera nacional y de sa rea-

lisació, veya en "La Dolores" un quadre
vin y castís, ab passions y caràcters ben
espanyols, dind lo quat lo sabor acen-
tuat del cant popular - fàcil pel mes-
tre d'adaptar á son estil - hi prendria
un relleu marcadíssim, ab quin l'òpera
resultaria essencialment espanyola i
impossible de confondre'r ab tal i qual
de semblant color. Y si á tals ele-
mentj juntem la consció que en si
matein ja té'l drama y aquella na-
turalitat espontánea y may forçada y
llunyana del convencionalisme traydor
al art, i qui més podia demanarse?

La índole del assumto y la forma del
drama, era perfecta base per crear un
quadre musical d'interej vivíssim bain
las fórmulas modernistas del art, trac-
tantse sempre ab la fermesa y convicció
que lo matein senyor Breton, usá en
sas obras precedents.

Lo immens éxit que la obra sem-

blà obtenir a Madrid quan son ex-
tremo, nos va fer creure encara més
que lo mestre Breton, havia acertat
del tot aquesta vegada y que realment
era una obra extra y sobre tot de cas-
tís sabor ~~espanyol~~ nacional.

Mes "La Dolores" se ha cantat
a Barcelona, l'hem coneguda a la
escena y el nostre desengany ha sigut
gran. Desde el primer acte se'ns
manifesta ja l'error del senyor Breton.
Las fórmulas que emplea son més que
usuals, gastadas. Los mitjos tons
dramàtics que tan convenien als ca-
racters y passions del nostre temps, es
inutil que lo busquem. La ampoloritat
y las pretensions fora de lloch, lluehen
per tot: en lo tí declamatori, en la or-
questació recargada: ni més ni menos
que si parlesin Witilda y Garin. Al
mateix temps falta l'imitat d'estil;
tan ariat nos recorda l'òpera bufa

italiana, com l'antiga zarzuela espanyola, com lo modern estil dramàtic. Allò es lo barroquisme dins la música, y si deixem apart la jota, d'indispensable color local, en cap més persona sabem distingir lo sabor espanyol tan necessari per dar a l'obra un sello propi y castís de la terra. Respecte als demés actes, poch ~~deix~~ podem afegir. En lo escàs mèrit del segon, l'òpera hi està conforme y en quant al tercer, salvo l'intermedi del rosari - potser l'indich número escrit ab consciencia neta - no es millor ni pitjor que lo altres. La frase del duo principal que tan enlayre al públic, ens fa il mateim efecte que la música aquella que en Perez Galdós, califica de basura de saló, y el duo en si es molt inferior en quan a desenvollos i idees, als anteriors de "Garin" y "Amantes".

Mentres lo mestre Breton, tre-

valtava en la òpera "Garim" escrivia a un
seu amic en aquest i semblans termes:
"Estich molt satisfet del meu treball y
crech escriure una obra molt superior
als "Amantes de Fernel". No sabem lo
que de sa última obra pensa lo mestre
salvanti, mès ja li poríam las mans
al foc, que en son interior no la con-
sidera superior ni igual signiera a la
primera.

"La Dolores" se ha escrit ab pre-
venció perque l'èxit no fallés y per lo
tant ab falta de sinceritat. L'autor en
lloch de encaminar al públich com es la
vera missió, se ha entregat a si ell y ha
prostituhit l'art, perdent un assumto
dramàtic de molta sort y arribant a
escarnirlo ab un vers ridicul, cursi y
ramplon y hasta faltat de sentit comú.
A tal missica tal vers, pensaria lo seu
senyor Breton, ja que de portar l'intenció
d'escriure una obra seria y pensada,

podia emprar la prosa ritmada, que per desgraciada que siga, sempre serà més tolerable que el vers dolent.

Arany la massa del públic acent a escoltar "ha Dolores" y sembla que li agrada, més així no vol dir que una gran part d'ell de gust més delicat, no repari en la mala jugada del autor. Si aquest té la febre del èxit y ¿per què no dirho? del diner, que s'ha dedicat al gènere petit que arany tan prou, jaig sempre preferirém a una "Dolores" recargada de falsas joyas, una "Verbena de la Paloma" calleguera, si, més natural, vivida, expansiva e inspirada y sobre tot espanyola.

Pels amants de la bellesa, ha sigut un gran consol després del desengany de les Dolores, la vinguda de la Capella Nacional Russa, dirigida pel senyor Dmitri Slaviansky d'Agrenoff.

Aquest orfeó compost d'un 60 individus entre homes, dones y noys, ha despertat una viva simpatia entre lo missiols y aficionats d'aquesta capital, alcançant l'èxit més gros d'Espanya, ja que superà en molt a la acollida en obtenir en avans a Madrid, Sevilla, Cadix, Valencia y altres ciutats.

Si tenim en compte l'afinitat de gustos del poble català, seriós y reflexiu, amb la gent del nord, no us estranyarà gens ni mica l'èxit alcançat. Lo repertori de la Capella Russa, compost quasi tot ell de cançons populars, signé lo poderós imán que atragué la nostra simpatia, foment desde l'primer instant la reserva tan característica del nostre públich. L'entusiasme anà cundint y las trescentas personas dels dos primers concerts, se multiplicaren prodigiosament en los sucesius, donant una prova eloqüentíssima del adelantament del públich.

barceloní, que ja en lo gènere més sencill y desprobit de tot efecte enlluernador sab trovar emoció dolça y delicada per l'esperit.

Lo conjunt que presentan los artistes russos colocats en l'escenari, es altament atractiu y predispón favorablement al públich. Vestits tots ells ab vistosos y apropiats trajes de la edad mitja, predominant en los de las senyoras l'estil bizanti, senhen devant las sis únicas donas del orfeó, junt d'ellas quedan de pen los noys, y en semicírcol al detrás de tots, los homens. Al mitj figura l'armonium que acompanya tots los cantos y devant d'ell y de cara al públich se coloca el director, lo zenyor Slaviansky d'Agreneff. Aquest dirigeix sense batuta y ab moviments apenas perceptibles, cantant també, ab ven un rich de falset, alguns solos de las cançons. En los conjunts predominan

quasi sempre los pianos y aixís los forts
resaltan poderosamente quan es ocasió,
notantse ja desde las primeras perras
que lo més notable de las vens son los
bajos, de una tessitura sorprenent y la
corda dels noys, que es la que dona més
rellen al conjunt y lo distingeix dels
demés ^{que} haviam sentit fins ara. Las vens
d'aquells, los noys, son clares, de timbre
simpatich, sent denotar may lo cansanci
ni l'esforç, tan que al principi es posa
en dubte si son ells o las donas las que
cantan. La corda dels tenors es la més
flaca; hi há un barítono que pot ~~canar~~
vá molt bé, y de las donas se distin-
geixen las fillas del mestre, senyoretas
Juana y Margarida que cantan algunas
cansons a solo, ab una ven bastant agra-
dable, sobre tot la de la segona que es
de un tí més pastós y no li an agre com
resulta a vegadas la de la Juana. Però
més que en las cansons ruras, hont han

alcançar més aplausos y fins ovacions ver-
daderas ha seguit interpretant algunes
cançons catalanas, que digueren ab tal
caràcter expresiu, com may hauriam
sentit, ni podiam figurarnos. Lo mestre
y lo noy de la mare per la senyoreta Tuna,
La pastoreta y San Ramón de Penyafort
per la senyoreta Margarida, foren las
cançons populars que figuraren varias
nits en lo programa, cantadas en cata-
là y ab una dicció sorprendent en boca
extrangera. Las tres primeras cançons
foren arregladas segons l'armonisació
del senyor Alió, intercalanthi las demés
veus del coro y la de San Ramón de
Penyafort fon obra de don Enrich Morera,
resultant d'un efecte superior, tan per
sa expressió melòdica, com per la bellesa
de sa factura y desenvolupament. Del
mateix senyor Morera, se cantà en los
dos ultims concerts, també en català,
per tot lo coro una composició original:

Cansó de pescadors, que son molt aplaudida,
alcançant los honors de la repetició.

De las pessas russas que us fan
sentir la Capella del senyor Slaviansky,
eran en número de deu i dotze las que
debían repetirse cada nit, descollant
principalment per l'originalitat o l'efec-
te de veus, com també per son caràcter
melòdich - ora suau y dolç, ora senti-
mental; ora gracios y joveuivol, ora in-
quiet - las que portavan los títols se-
güents: La son me te rendida; Lo tranquillo
de la montanya; Barrant lo Volga, cansó
de piratas; En lo jardí dels meus pares; Ka-
maraninska; L' Ondinem, cansó de remers
del Volga; Bella mina de galionas carmerinas;
Rondalla, etc. etc.

Igual o més efecte encara que
las cançons mentadas, produheix al pú-
blic los cantos religiosos que se interca-
len entre la primera y segona part.
Interpretats pels homes y les noys no

més, i aineca lo cant majestuós y lent,
ondejat pels matissos de las veus y del
colorit sempre més apagat que brillant,
hasta lograr abstroure nostre imaginació
del lloc. creyentnos transportats en un
temple ideal, ja que en los nostres no
hem pogut mai sentir un conjunt tan perfecte.

Los artistas russos que han sigut
continuament festejats pels músics cata-
lans, se han anat contentíssims ab lo recort
de tan satisfactoria acollida y prometent
tornar dintre pocas setmanas, avans de
passar al estranger. També entre nosaltres
quedará inborrable la memoria de visita
tan grata, puig a més de las deleitosas horas
que us han proporcionat, li son dadors a la
Capella Russa de una lliçó pràctica, tan apro-
fitosa a las societats anàlogas de Barcelona,
com al mateix públic filarmònic, necessitat
més de lo que s'creu, de corrents puras
qui'l regenerin.

J. S. L.

13 sept^{bre} 1895.

Teatro de Fivoli

Compañía de la Zarzuela de Madrid

Dir. Fran. Terez Cabredo

Inauguración: 1.º de junio - 95

Repertorio: "Marina" ópera de Arrieta.
"La Tempestad" zarzuela de Chapí. "Nijer y
Reina" zarzuela de Chapí. "Los Morismenos"
zarzuela de Chapí. "Miss Robinson" ópera de
Varnay. "La Bruja" zarzuela de Chapí.
"El Rey y el rabí" zarzuela de Chapí. "Los
Madagascas" zarzuela de Gastambide. "Jugar
con fuego" zarzuela de Barbieri. "La Dolores"
ópera de Breton. "San Antonio de la Florida"
zarzuela de Albéniz. "Corazón de fuego"
zarzuela de Nicolson. "El diablo las carga"
zarzuela de Gastambide. "El diablo en el poder"
zarzuela de Barbieri. "Sueños de oro" zarzuela
de Barbieri. "Aurora" ópera de Espi. ~~Una~~
~~Una~~ "El Grumete" zarzuela de Arrieta.

Despedida de la compañía: 2 febrero - 96.

Los sufrimientos destruyen el corazón,
pero fortalecen el alma.

El consuelo se encuentra en la
soledad. Julio de 1890

La soledad es el mejor amigo, pues
nunca nos abandona y si ~~quede~~ hace gozar
en nuestras alegrías, tambien nos consuela
en nuestros pesares.

Todo el mundo, en su corazón lleva un
problema. Octubre 1890

Los recuerdos, aunque tristes son siempre
dulces. Octubre 1890

La felicidad se siente cuando nos abandona el dolor; por lo que siempre, precede este á aquella.

Sin dolor no hay felicidad, ni jamás puede esta conducir á otra felicidad.

Pues si una sola felicidad nos basta, la felicidad no conduce á la dicha.

Luego, para el deshdichado mortal, la dicha no existe. Marzo 1890.

De todos los males, quien sabe, si la dicha es el fin?...

14 Abril 1890

Los pesares en la juventud, pueden conducir á la gloria; en la vejez sólo aproximan á la muerte.

9 Mayo 1890.

El diners raras veces hace la felicidad, pero el poseerla siempre es una satisfacci6n. 12, Marzo, 90.

La mujer es una enferma; pero cuan aminorando, por desgracia, se le olvida al hombre tratarla como a tal!... 14, Marzo, 90.

Gozar es olvidar la vida; padecer es vivir doble existencia. 15 Marzo 90

¡Oh Primavera! ¿tu regeneras un cop l'any l'humanitat?... 18 Mars 90

La dicha es una serie continua de felicidades. Pero cuan difícil es encontrar la senda que conduce a ella, si la misma felicidad nos hastia!... Marzo 90

Si no existiese el dolor, la felicidad nos seria desconocida.

25 Febrero 1890.

¡Juventud!... ¿quién domará la briosa
fantasia de ^{tu} pasión? ¿quién podrá
desgarrar el velo de tus ensueños?.....

Solo el tiempo logra convencernos de
nuestros errores y engaños.

¡Oh, Juventud! ¿cuánto la temo para
mis hijos!

A los veinte años siempre vence la
pasión a la razón.

En este mundo sólo creemos ser
felices cuando nos engañamos.

Mis pesares son mis mayores
alegrías.

27 Febrero 90

Amor, pero procura que no te amen;
que no es tan difícil dejar de amar, que
dejar de ser amado.

La religión del hombre es el arte,
porque la inspiración es la esencia de
Dios. 6 Enero 1890

Las buenas máximas dan paz
al alma y valor al corazón. 1889

El amor sólo vive en la soledad. 89

Amar, es un dolor con dicha; ser
amado, una dicha con dolor. Febrero 1890

El hombre se casa á los veinte años
por amor; á los treinta por deber; y
á las cuarenta por necesidad.

Pasando de los cincuenta, no se
casa más que por tontería. Febrero 1890

La vida es una larga serie de
equivocaciones. 25 Febrero 1890.